

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

CZK/EUR ↘
24,700 -0,16 %

CZK/USD ↘
23,056 -0,42 %

PX ↗
1521,84 +0,34 %

FTSE ↘
8142,15 -0,06 %

DAX ↗
18068,21 +0,37 %

BTC/USD ↘
65800 -1,10 %

Školné i na státní základce

Chcete více jazyků nebo lepší přístup? Zaplaťte. Státní školy přišly na to, jak „zlegalizovat“ školné.

Strana 3

Kdy začne další omezení na D1

Velká modernizace dálnice D1 minula most Šmejalka. Jeho oprava se blíží, přinese výrazné dopravní komplikace.

Strana 4

Úředníci čelí více útokům

Finanční úřady hlásí meziročně o polovinu více fyzických napadení, stát řeší, jak své lidi ochránit.

Strana 6

Cla zasáhnou i Teslu a BMW

Výroba v Číně se prodraží i „západním“ značkám. Tesla už připravuje zákazníky na zvýšení cen Modelu 3.

Strana 12

■ Média

Plán na záchranu TV Barrandov: věřitelé by dostali zpět jen dvě procenta

Pokud má TV Barrandov přežít, její věřitelé budou muset odepsat prakticky všechny své pohledávky. Alespoň podle plánu, o kterém aktuálně vyjednává její majitel Jan Čermák s klíčovými věřiteli.

Pavel P. Novotný
pavel.novotny@hn.cz

Zatímco minulý týden oznámený odchod Jaromíra Soukupa, mediálního podnikatele a moderátora, z vedení zadlužené TV Barrandov mohl mnoha věřitelům udělat radost, další fáze očistné kúry televize už jim tolik pohody nepřinese. Tento týden totiž krizový manažer a obchodník s pohledávkami Jan Čermák, který televizi po Soukupovi převzal, představí předběžný plán reorganizace. A pro mnohé to může být ostrá srážka s realitou.

Před několika týdny totiž skončilo tříměsíční moratorium, po které měla firma zákonnou ochranu před věřiteli. Teď je ale musí nové vedení přesvědčit, aby firmě dali novou šanci.

hodnotu kolem 80 milionů, avšak po odečtení nákladů konkurzu by věřitelům zbyl teoretický výtěžek 5,1 milionu korun.

Autoři návrhu v čele s Janem Čermákem ale zatím nechtějí parametry plánu komentovat. „V této fázi se s návrhem seznamují věřitelé. Až bude podaný, určitě rádi popíšeme detaily a strukturu plánu,“ uvedl Čermák bez dalších podrobností v textové zprávě.

Uspokojení věřitelů podle naznačeného scénáře počítá s poskytnutím vypořádacího úvěru od investora ve výši 19,5 milionu korun. Právě z těchto peněz se budou věřitelé vyplácet. Investorem bude investiční fond IFIS advokáta Marka Indry, který s Čermákem dlouhodobě spolupracuje. IFIS, konkrétně společnost IFIS akvizice II, následně úvěr kapitalizuje do akcií a ovládne 100 procent akcií televize. Vedle toho reorganizační plán počítá s úvěrovým financováním od Čermákovy společnosti Enreda tak,

aby byl zajištěn provoz firmy během chystané reorganizace.

„Navržený způsob reorganizace je v dané situaci dlužníka jediným řešením, které umožní vyhnout se likvidačnímu řešení úpadku a následnému ukončení činnosti dlužníka,“ stojí doslova v návrhu.

Čermák a spol. v této fázi potřebují, aby plán schválili věřitelé držící nadpoloviční objem všech pohledávek. Jde o hlasování před schůzí věřitelů, tedy před přezkumem pohledávek. V tuto chvíli tak hrají svoji roli i pohledávky, které by na pozdější schůzi věřitelů zřejmě byly z hlasování vyňaty, například kvůli majetkové propojenosti. To je příklad třeba pohledávky Jaromíra Soukupa, kterému televize dluží bezmála 140 milionů korun, což z něj dělá druhého největšího věřitele. Sám Soukup se ke vznikajícímu návrhu na reorganizaci vyjadřovat nechce.

Tím největším a pro celý proces nejdůležitějším věřitelem jsou České Radiokomunikace. Těm televize dluží skoro 420 milionů korun. S nimi ale Čermák s IFIS podle zdroje HN už dříve uzavřeli dohodu a jejich pozice kontrolují. Do jejich „týmu“ patří také obchodník s pohledávkami, společnost Gomanold, která drží pohledávku po UniCredit Bank v nominální hodnotě necelých 92 milionů. Pokud tento tandem stále drží pohromadě, předběžné schválení reorganizace by mělo být formalitou.

Je zřejmé, že ani Čermák a jeho spojenci nejsou v kdovíjak komfortní situaci. Také oni už do převzetí komerční televizní trojky a její záchranu napumpovali stovky milionů (část se jim bezpečně vrátí díky zajištění nemovitostmi) a odepsání hodnoty pohledávek prakticky na nulu není ani pro jejich matematiku příjemné. Očekávaným kritikem postupu bude zejména mediální skupina Knowlimits, která se s Barrandovem pře o údajnou pohledávku ve výši 70 milionů korun. Knowlimits už na základě těchto sporů podala na Soukupovy firmy několik exekučních návrhů.

Pokud teď Čermák uspěje, soud svolá schůzi věřitelů, která bude o osudu televize rozhodovat znovu. Reorganizační návrh do té doby může ještě projít úpravami. Ruku v ruce s TV Barrandov by se měla řešit také reorganizace mateřské skupiny Empresa Media a vlastnický propojený společnost Media Master, která pro TV Barrandov nakupuje reklamu. Vše by se mělo rozběhnout tento týden.

997 milionů korun

■ Takový je dluh provozovatele TV Barrandov. Pokud projde navrhovaný plán, věřitelé si rozdělí pouhých 19,5 milionu korun.

Zhruba šedesátistránkový materiál už koluje mezi největšími věřiteli a tento týden by měl být odeslán soudu a zveřejněn v insolvenčním rejstříku. HN jej mají k dispozici od jednoho z věřitelů.

Plán počítá se základní a velmi tvrdou tematikou. Pokud věřitelé přijmou cestu reorganizace, tedy zachování provozu podniku, získají zpět pouhá dvě procenta ze svých pohledávek. Připomeňme, že společnost Barrandov Televizní Studio, a. s., která televizi provozuje, dluží celkem 997 milionů korun. Věřitelé by se v takovém případě dělili o 19,5 milionu korun.

Pokud by televize skončila v konkurzu a její majetek by se rozprodával, výtěžek pro věřitele autoři návrhu vyčíslují na 0,53 procenta. Majetek televize sice má podle návrhu účetní

Evropská komise

STAN nominoval Síkelu i Nerudovou, favoritem na komisaře je ministr

Na nového eurokomisaře nominovalo hnutí STAN dva kandidáty: Danuši Nerudovou a Jozefa Síkelu, konečný výběr je na vládě. Podle zdrojů HN dá kabinet přednost současnému ministru průmyslu a obchodu. HN oslovily více než 10 špičkových představitelů byznysu a státní správy z Česka i z Bruselu s otázkou, kdo by podle nich byl ideálním českým eurokomisařem. Prakticky všichni se shodli na tom, že Síkelu je nejlepším kandidátem. A to díky jeho vlivné politické funkci a dobré pověsti v Bruselu i jednotlivých zemích EU, kterou získal během předloňského českého předsednictví unie. Síkelu tehdy řídil jednání o reakci států na plynovou krizi. V anketě HN odpovídají špičky české evropské politiky a byznysu i na to, jaké portfolio by vláda měla pro Síkelu v nové komisi chtít. A mluví i o tom, kdo by se naopak kandidátem na eurokomisaře rozhodně stát neměl.

Str. 4, foto: Petr Topič / MFDNES + LN / Profimedia

Podvod s iPhony

Kauza Mamut: T-Mobile se pře o ručení s falešnými podpisy

Další vývoj v kauze podvodů s desítkami tisíc iPhonů, do kterých se zapletly firmy ze softwarové skupiny podnikatele Vladimíra Kováře, dokládá, jak složité bude celý případ rozplést. Operátor T-Mobile více než rok soudně vymáhal skoro půl miliardy korun na jedné z Kovářových firem – Plus4U Net – a nyní svou žalobu stáhl. Obě strany připouštějí, že na hlavní smlouvě, podle které někdejší spolupráce běžela, jsou zfalšované podpisy.

Případ se týká byznysu s pronájmy iPhonů, který běžel téměř čtyři roky přes Kovářem ovládaný e-shop Mamut.cz ze společnosti Mammoth. Do něj dodávaly telefony a další elektroniku T-Mobile a skupina J&T. Projekt ale loni na jaře zkrachoval. Ukázalo se, že zmizelo více než 100 tisíc iPhonů a další elektronika a pronájmy byly nejspíš fingované. Bývalí dodavatelé se nyní domáhají v insolvenčním řízení více než pěti miliard korun z nesplacených faktur a tvrdí, že se stali obětí promyšleného podvodu. I představitelé Kovářovy skupiny Plus4U, do které Mammoth patří, tvrdí, že jsou obětí. Podle nich podvodné schéma zosnoval externí spolupracovník díky svým vazbám na manažery v T-Mobilu a J&T. Sám Kovář s médii nekomunikuje.

Nejnovější vývoj se týká více než rok starého soudního sporu o zaplacení 450,6 milionu korun. Této částky se T-Mobile domáhá od loňského května žalobou, ve které tvrdí, že za dluhy padlého Mammothu ručí jiná Kovářova firma – Plus4U Net. Mělo to vyplývat z rámcové smlouvy k dodávkám elektroniky. V průběhu řízení však Plus4U Net předložila znalecký posudek, podle kterého všechny čtyři podpisy za Kovářovu skupinu – tedy dvou jednatelů Mammothu i dvou členů představenstva Plus4U Net – jsou falešné. Kovářova strana se hájí, že rámcová smlouva je neplatná a že nikdo z jejich manažerů ručitelský závazek nepodepsal.

„T-Mobile jako žalobce si musel být důkazní nouze vědom a více než po roce vzal tuto žalobu v plném rozsahu zpět. Soud proto řízení zastavil. T-Mobile tak učinil bezprostředně před prvním soudním jednáním, při kterém by nejspíše padělaná rámcová smlouva byla podrobněji projednána,“ napsala HN mluvčí Plus4U Aneta Havlová.

Operátor T-Mobile má ale jiné zdůvodnění. Pro HN potvrdil, že existuje „závažné podezření, že podpisy Kovářových manažerů na smlouvě jsou padělané“. Stažení žaloby vysvětluje tím, že by pokračování řízení umožnilo podezřelým osobám dostat se k citlivým informacím z vyšetřování. Tím by byla maření práce vyšetřovatelů z Národní centrály proti organizovanému zločinu.

„V této situaci T-Mobile nemůže pokračovat v civilním řízení proti Plus4U Net, protože by tím došlo ke ztížení a možnému maření prošetřování závažné trestné činnosti spojené právě se společnostmi Mammoth, Plus4U Net a dalšími,“ napsala HN mluvčí operátora Patricie Šedivá. Dodala, že ručitelský nárok proti Plus4U Net bude prostřednictvím civilních soudů uplatňován později, až policisté dokončí vyšetřování.

Rámcová smlouva T-Mobilu se společnostmi Mammoth a Plus4U Net, o jejíž platnost se vede spor, byla uzavřena v roce 2018. Operátor poukazuje na to, že v minulosti nikdy nebyla zpochybňována, naopak k ní byly uzavřeny dodatky a běžely podle ní dodávky za stovky milionů.

Šedivá označila za „absurdní“, že manažeri z Kovářovy skupiny teprve po letech začali zpochybňovat rámcovou smlouvu a svoje podpisy, za jejichž platnost byli zodpovědní. (Podpisy za stranu T-Mobilu zpochybněny nebyly.) „Pokud lidé okolo podnikatele Vladimíra Kováře padělali podpisy nebo umožnili jejich padělání, je jasné, že odpovědnost jde za těmito osobami a T-Mobile je hlavní poškozený,“ dodala mluvčí operátora.

Marek Miler

Krátce

Summit o míru: Čína teď musí zkrotit požadavky Kremlu

S hodli se na bodech, se kterými lze ve svobodném světě sotva polemizovat. Na osm desítek zemí o víkendu vyjádřilo názor, že Kyjev nesmí být Ruskem oloupen ani o území, ani o své děti. Stalo se tak na summitu o budoucnosti Ukrajiny, kterého se ve Švýcarsku zúčastnila stovka delegací. „Všichni váleční zajatci musí být propuštěni. Všechny deportované ukrajinské děti i všichni ostatní civilisté, kteří byli nezákonně zadrženi, musí být vráceni na Ukrajinu,“ píše se mimo jiné v prohlášení, které bylo v naději na souhlas dalších signatářů okleštěno na minimum.

Přesto text nepodepsala řada přítomných delegací včetně těch z Indie, JAR či Emirátů. Tedy států, které patří do skupiny BRICS. Ta přijala jméno původně složené z počátečních písmen anglických názvů prý nadějně rostoucích tržních ekonomik (Brazílie, Čína, Indie, Rusko, později i JAR), jak je zkrájí tisíciletí identifikovala společnost Goldman Sachs. Skupinu teď ale ovládla a rozšířila Čína, která ji považuje za protiváhu prý globálně dominantnímu Západu. Peking se summitu sice nezúčastnil, pozorně mu ale naslouchá, protože na rozdíl od Moskvy nevyhlásil Západu de facto válku. Totéž lze říci i o jiných zemích, které přijely a nepodepsaly: kromě uvedených jde třeba také o Indonésii, Thajsko či Mexiko.

Summit potvrdil, že svět se opět rozdělil do dvou bloků. Ty lze označit jako Západ („bohatý sever“), respektive BRICS („globální jih“). Jeho lídrem není Moskva, ale Peking. Členové „jižního“ bloku vykazují dramaticky vyšší míru samostatnosti než exsovětské vazalové a spíše než láska k Moskvě je spojuje nedůvěra vůči USA i náklonnost k čínským investicím. Pokud Kreml vyhrožuje Západu, že bude muset přistoupit na absurdní podmínky vznesené prezidentem Vladimírem Putinem, musí o nich nejprve přesvědčit Peking.

Zřejmě ani Rusko nevěří, že tyto podmínky lze brát vážně. O Číně nemluví. Důležitá je, zda, popřípadě kde, kdy a za jaké účasti, proběhne další summit. Pokud se uskuteční, mohl by se konat v Saúdské Arábii, která udržuje kontakty s Kyjevem i Moskvou, Pekingem i Washingtonem. Na víkendovém summitu její zástupci byli, pro rezoluci nehlasovali. Rozumným se jeví švýcarský návrh, podle kterého by bylo vhodné uspořádat další setkání ještě před listopadovými volbami prezidenta USA. Na dalším, tedy v pořadí druhém summitu o Ukrajině by podle všeobecného mínění politiků neměla chybět Čína. Pokud se dostaví i Rusko, také dobře. Moskva ale bude muset slevit v aroganci, jinak jí hrozí pád do bezvýznamnosti.

Pavel Novotný

Barrandovský most je v horším stavu, oprava se protáhne

Oprava Barrandovského mostu v Praze bude delší, než silničáři očekávali. Důvodem je horší stav konzol na okraji mostu. Přesné datum ukončení oprav zatím není dáno, stále ale platí, že rekonstrukce skončí letos. Novinářům to v pondělí řekli náměstek primátora Zdeněk Hřib (Piráti) a náměstek ředitele Technické správy komunikací (TSK) Josef Richter. Původně měly opravy skončit do konce letních prázdnin.

TSK v polovině května oznámila, že tento termín nestihne. Nyní se podle Hřiba a Richtera proti květnovým očekáváním datum ukončení dále oddaluje. Důvodem je, že řešení problému s konzolami bylo složitější, než silničáři předpokládali.

„My jsme před vás zhruba před měsícem předstoupili a oznámili jsme, že se objevily nové závažné okolnosti, které se nedaly zjistit dopředu a které vedou k tomu, že je nutné vytvořit nové technické řešení, jak opravit Barrandovský most. Zdá se, že se podaří skutečně most stále ještě opravit tento rok, přestože dojde k prodloužení,“ řekl v pondělí Hřib.

Silničáři na jaře zjistili, že se při betonování na okraji mostu ohýbá konzola a že původní beton je ve velmi špatném stavu. „Hledali jsme technické řešení, jak konzolu zachránit a pokračovat. Konzolu proto podepřeme, aby se neohýbala,“ řekl Richter.

Kdy přesně bude oprava mostu hotova, Hřib s Richterem neřekli. Záležet bude podle nich mimo jiné na počasí nebo dalším postupu zjišťování, v jakém stavu most je. Nyní již podle Hřiba vědí, že severní část je stejně zchátralá, jako byla teď již opravená jižní část mostu.

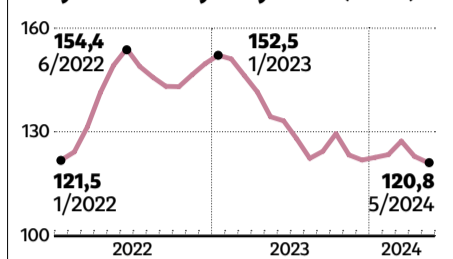
ČTK

Ceny v zemědělství už jsou nižší než před válkou na Ukrajině

Ceny zemědělských výrobců se v květnu podle dat Českého statistického úřadu dostaly níže, než byly před začátkem ruské invaze na Ukrajinu v únoru 2022. Meziročně jsou nižší o desetinu, klesly i ve srovnání s předchozím měsícem. To dává podle analytiků šanci na další zlevnění potravin.

„Příznivý vývoj na mezinárodních komoditních trzích v kombinaci s utluměnou poptávkou drží výrobní ceny na uzdě a v některých případech dochází i ke korekci předchozích dramatických nárůstů,“ zhodnotil celkový vývoj výrobních cen hlavní ekonom Cyrrusu Vít Hradil.

Ceny zemědělských výrobců (index*)

* bazický index, průměr roku 2020=100 Zdroj: ČSÚ

„V zemědělství se ceny dál snižují, takže není moc důvodů k tomu, aby dál nezlevnily i některé potraviny. Především v případě těch rostlinného původu,“ uvedl hlavní ekonom Banky Creditas Petr Dufek. Upozornil ale, že celkové zvýšení cen, které potraviny zaznamenaly za posledních pět let, se podaří odbourat jen těžko.

„Deflace v zemědělství a potravinářství není dostatečně přenášena do cen konečných, které stanovují například obchodní řetězce. Zdá se tak, že na jejich straně dochází zejména od letošních Velikonocek určitému navyšování ziskových marží,“ uvedl hlavní ekonom Trinity Bank Lukáš Kovanda.

Analytici si všimají také zpomalení tempa růstu cen služeb pro podniky z dubnových 3,4 procenta na 3,2 procenta. „Květnová čísla potvrzují signály z předešlých dvou měsíců, že postupně, ač poměrně pomalu opadávají i inflační tlaky ve službách,“ uvedl hlavní ekonom České bankovní asociace Jakub Seidler. Upozornil, že ceny služeb pro podniky meziměsíčně klesly poprvé od listopadu.

ČTK

Výběr mýta vzrostl o 14 procent. Pomohl nový emisní poplatek

Za mýtné na českých silnicích zaplatili dopravci v květnu 1,5 miliardy korun, meziročně o 14 procent více. Příčinou nárůstu jsou změny mýtných sazeb a zavedení nového poplatku za emise oxidu uhličitého. Na celkovém výběru se nový poplatek podílí 15 procenty. Za prvních pět měsíců letošního roku vylátral správce mýtného systému CzechToll 7,06 miliardy korun, meziročně o 14,4 procenta více. CzechToll v květnu zaznamenal 101 milionů mýtných transakcí, meziročně o 0,7 procenta více.

Mýtné poplatky mají v Česku od 1. března čtyři složky, přibyla emisní složka. Na celkovém výběru se podílí největší částí, více než 80 procenty, poplatek za užití pozemních komunikací, více než 15 procenty pak nový poplatek za emise oxidu uhličitého, téměř čtyřmi procenty poplatek za znečištění ovzduší provozem a více než jedním procentem poplatek za hluk z provozu.

CzechToll patří do skupiny ITIS Holding, která zastřešuje aktivity skupiny PPF v oblasti inteligentní dopravní infrastruktury. Společnost na konci roku 2019 vystřídala na pozici správce mýta v ČR rakouskou firmu Kapsch. Průměrný měsíční výběr mýtného od vozidel s hmotností nad 3,5 tuny loni přesahoval 1,15 miliardy korun. Ředitel společnosti Petr Chváral odhaduje celkovou výši mýtného vybraného v letošním roce na zhruba 15 miliard korun.

ČTK

■ Školství

Chcete více jazyků? Zaplaťte. Státní školy přišly na to, jak „zlegalizovat“ školné

Markéta Hronová
marketa.hronova@hn.cz

Nadstandardy ve formě více hodin cizích jazyků nebo alternativního waldorfského či montessori vzdělávání existují i ve veřejných školách, které jsou určeny pro spádové děti a podle zákona by se v nich mělo poskytovat bezplatné vzdělávání. Jenže to není tak docela pravda. Téměř ve všech se za to od rodičů vybírají poplatky. Školy přišly na to, jak to dělat zcela legálně, a školní inspekce za to ředitele v některých případech i chválí.

Dofinancování výuky je obvyklé v případě alternativních škol nebo tříd. „Rekl bych, že se to týká většiny veřejných waldorfských a montessori škol v Česku, tedy desítek škol v republice,“ uvádí ředitel Institutu inovativního vzdělávání Pavel Kraemer.

Například ve waldorfském programu na ZŠ Letohradská v Praze 7 rodiče platí 3000 korun měsíčně. „Samotné členství ve spolku není podmínkou přijetí dítěte do daných tříd, tradičně se ale rodiče do spolku zapojují v poměrně velkém množství. Pro členy máme nastavenou možnost individuálního přístupu k platbě, především v potřebných případech, například splátkový kalendář nebo výrazné snížení platby při vícero dětech ve škole,“ upřesnila garantka programu Magda Fleková.

Členem spolku ve waldorfské škole Dědina v Praze 6 se stává vždy alespoň jeden z rodičů přijatého dítěte. U prvního dítěte zaplatí 14 tisíc korun za rok, za další potomky se příspěvek snižuje. Rodiče o systému příspěvků před nástupem dětí do školy vědí. Pokud někdo nemůže platit, může požádat o prominutí platby, škola má vybudovaný systém třídního důvěrníka, který by měl zaručit, že ostatní se o tom nedozvědí.

Podobná pravidla platí i na ostatních waldorfských školách, jenže v praxi se ukazuje, že i když se hovoří o dobrovolnosti členství ve spolcích, počítá se s tím, že do nich všichni vstoupí a po celou dobu školní docházky dítěte budou příspěvky platit. To se stalo i jedné mamince z waldorfské školy v Jinonicích. Platit za to, že její tři děti dostanou lepší vzdělání, jí nikdy nevadilo, stejně jako pomáhat škole i v řadě dalších věcí. V komunitních školách tohoto typu je ostatně obvyklé, že se rodiče velmi zapojují do jejich chodu. Byla tedy aktivní členkou spolku až do doby, kdy se jí přestaly některé věci, které se ve škole děly, líbit.

„Nelíbilo se mi, jak se na škole vyšetřovala šikana, a ve spolku rodičů jsem nenašla zastání. Jenže když jsem z něj chtěla vystoupit, ukázalo se, že vlastně formálně ani nejsem členem a že spolek nemá některé administrativní věci v pořádku,“ řekla pod příslibem anonymity HN. Navíc si uvědomila, že spolek příliš nevidí do toho, za co se příspěvky jeho členů utrácejí.

Letos proto příspěvky nezaplatila, cítí se ale být od ostatních rodičů pod tlakem. A to i kvůli motivačnímu bonusu. Na začátku roku si každá třída stanoví cílovou částku, která počítá s tím, že se peníze vyberou od všech členů. Pokud se to na konci školního roku podaří, část peněz dostanou rodiče zpět. Přesto předseda spolku

Marek Měrka zdůrazňuje, že členství ve spolku je dobrovolné a není podmínkou vzdělávání u nich ve škole. „Stanovy a procesy spolku umožňují členům systém bonusu změnit, ale za celá léta nikdo zavedený systém změnit ne navrhl,“ doplnil Měrka a dodal, že s fungováním spolku naprostá většina rodičů problém nemá.

Místní radní pro školství Alena Jandourková chápe, že waldorfská škola má daleko větší nároky na financování, více učitelů a podobně, takže jim nestačí normativy běžné základní školy. „Jedna z cest jsou dary od rodičů, ty by ale vždy měly být dobrovolné,“ uvedla zastupitelka. Na to upozorňuje i Česká školní inspekce.

Jandourková chce však kontrolovat, aby se dary a příspěvky rodičů vybíraly opravdu v zákonném rámci. „Pokud ředitel dostane obnos

peněz a nikdo neví, jak s ním nakládá, považují to za problém,“ řekla. V každé třídě by měl být navíc důvěrník, který se stará o to, aby nikdo uvnitř ani vně spolku nevěděl, kdo příspěvky zaplatil a kdo ne.

Kraemer upozorňuje, že řešení situace skrze třídního důvěrníka nebo pomoc rodičům, kteří nemohou zaplatit, není správné. „Dar nebo sponzoring školy by měl být vždy dobrovolný, což znamená, že nikdo nepříjde za rodičem a neptá se ho, jestli už zaplatil, proč ne a podobně. Pokud se něco takového děje, nemůžeme hovořit o dobrovolnosti. Mělo by to být přece obráceně,“ namítá s tím, že utajit, kdo nezaplatil, je v praxi téměř nemožné.

Školní inspekce chválí

Rodiče v praxi často doplácí i za bilingvní vzdělávání nebo hodiny cizích jazyků navíc. Například 2. A na Základní škole Kladská má v rozvrhu dvě hodiny německého jazyka týdně. Dva dny v týdnu mají ale po obědě ještě další, „klubovou“ hodinu německého jazyka, kam jsou automaticky zapsáni všichni žáci ze třídy. A obdobně je to i ve vyšších třídách. Za nadstandard se platí stejně jako za jiné kroužky, které ve škole organizuje klub rodičů, 700 korun za pololetí. „Za dvacet let se nestalo, že by někdo nechodil. Základem je to rodičům správně vysvětlit,“ uvádí ředitelka školy Kateřina Vávrová. Pokud by se ve třídě našlo dítě ze sociálně slabé rodiny, jsou připraveni za něj poplatek uhradit.

Česká školní inspekce aktivity školního klubu v poslední zprávě z roku 2019 chválí. „Nadstandardní spolupráce s Klubem rodičů a přátel školy obohacuje organizaci a financování výuky

tu, jak dary a příspěvky škole využívat nikoli ve prospěch svého dítěte, ale žáků celé školy či třídy,“ míní s tím, že by se tak zachoval rovný přístup ke vzdělání, ale je možné, že by se některým rodičům nelíbilo platit za jiné než své dítě.

Kdo vede školu – rodiče, nebo ředitel?

„Nadstandardům“ ve vzdělávání se dlouhodobě věnuje Jana Straková z Ústavu výzkumu a rozvoje vzdělávání na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. V šetření z roku 2020 zjistili, že třídu s rozšířenou výukou nějakého předmětu nebo alternativní třídu má zhruba třetina základních škol. „V tom, jak jsou tyto služby rodičům poskytovány, panuje velká rozmanitost,“ uvádí Straková.

Někdy je to tak, že nejdříve vznikne poptávka rodičů, ti založí spolek. Mají jasnou představu o tom, jak by měla výuka vypadat, a přijdou za ředitelem veřejné školy, jestli by jim umožnil takovou třídu otevřít na veřejné škole. „Je to extrém, ale setkali jsme se i s tím, že když rodiče takovou třídu zřídí a spolufinancují, také spolurozhodují o tom, kdo do ní bude přijat,“ popisuje Straková. Upozorňuje na to, že variace jsou poměrně různorodé a někdy je těžké říci, co je ještě pochopitelné a co už je takzvaně za hranou.

Přes rodičovské spolky jsou totiž financované mimoškolní aktivity dětí celkem běžně a nemusí to vždy nutně znamenat privilegovaní určité skupiny.

To, že je to z hlediska inspekce, zřizovatelů a vlastně i většiny rodičů v pořádku, je podle Strakové hodnotová záležitost. „Mně osobně připadá naprosto nepřijatelné, aby se v systému veřejného školství dostávalo kvalitnějších

Dofinancování výuky je obvyklé v případě alternativních škol nebo tříd, například těch waldorfských.

Foto: Shutterstock

~
Setkali jsme se i s tím, že když rodiče takovou třídu zřídí a spolufinancují, také spolurozhodují o tom, kdo do ní bude přijatý.

jazyků i volnočasových aktivit,“ píše. Podobně to chodí v řadě dalších škol v Česku. Například v několika školách v Praze s rozšířenou výukou jazyků v některých třídách odpolední aktivitu zajišťuje soukromá organizace Toscool.

Pokud je aktivita oficiálně vedená jako kroužek, je to podle inspekce v pořádku. Podle náměstka ústředního školního inspektora Karla Kováře je běžné, že život školy vyžaduje další finance například na výlety či pomůcky, které jsou nad možnosti některých rodin. „Je otázkou, zda setrvávat v legislativě na tom, že vzdělání je bezplatné, nebo hledat legislativní ces-

služeb dětem, jejichž rodiče si na ně připlácí,“ říká. Zároveň si uvědomuje, že je s takovým názorem ve společnosti spíše osamocená. „Řada lidí vám řekne, že nerovnosti ve společnosti jsou a přát si, aby i služba v rámci povinného veřejného vzdělávání byla stejně kvalitní, je idealistické,“ doplňuje.

Ministerstvo školství by podle ní mělo mít alespoň přehled o tom, jak takové nadstandardní třídy fungují a jak jsou financované. „V tuto chvíli se to neví, je to taková šedá zóna, která vytváří prostor pro praktiky, které nejsou přijatelné,“ míní.

■ Evropská unie

Síkela o parník. Nejvlivnější lidé mají o eurokomisaři za Česko jasno. Co by podle nich měl v Bruselu dělat?

Ondřej Houska

ondrej.houska@hn.cz

Česká vláda by měla co nejdříve vybrat kandidáta na eurokomisaře, shodují se nejvlivnější lidé ze státní správy i byznysu, kteří se zabývají Evropskou unií. HN oslovily víc než desítku z nich s otázkou, kdo by se měl českým eurokomisařem stát a nahradit tak v Bruselu Věru Jourovou. A jakou agendu by měl mít v nové Evropské komisi na starosti. Aby mohla ona víc než desítku mužů a žen mluvit zcela otevřeně, umožnily jí HN odpovídat anonymně.

Podle neformální koaliční dohody má kandidáta vybrat hnutí STAN. To v pondělí na jednání svého širšího vedení rozhodlo, že navrhne zvolenou europoslankyni Danuši Nerudovou a stranického ministra průmyslu a obchodu Jozefa Síkelu.

Konečný kandidát nebo kandidátka musí ale ještě projít vládou. A ta si podle dobře informovaných zdrojů HN zřejmě vybere Síkelu. Premiér Petr Fiala (ODS) včera řekl, že Česko chce svého eurokomisaře vybrat nejspíše do začátku prázdnin.

Ve většině odpovědí v anketě HN se jako ideální volba objevila Dita Charanzová, nejvlivnější česká europoslankyně, která už ale v nedávných volbách nekandidovala. V Evropském parlamentu seděla za hnutí ANO, s kterým se ale loni kvůli názorovým rozdílům rozešla. „Ideální by byla samozřejmě Dita Charanzová, ale ta je politicky neprůchodná,“ řekl HN například špičkový představitel byznysu dlouhodobě působící v Bruselu. Charanzová není se současnou vládní koalicí nijak spjatá.

Z reálných kandidátů, o kterých se mluví v zákulisí, se velká většina oslovených shodla právě na Síkelovi. „Jednoznačně Síkela,“ uvedl například vysoce postavený český úředník v Evropské komisi. „Síkela o parník,“ souhlasí s ním jeden z nejvýznamnějších státních úředníků, který se podílí na tvorbě české evropské politiky.

Síkelovou hlavní výhodou je podle oslovených kandidátů fakt, že je politik s ministerskou zkušeností. „Je ideální, když je kandidátem, politic-

ké zvíře se zkušenostmi a kontakty doma i v Bruselu, a to ve státní správě i byznysu,“ shrnul to jeden z respondentů.

Řada z nich vyzdvihla Marka Moru, náměstka ministra financí a někdejšího viceguvernera České národní banky, jako Čecha s rozsáhlými kontakty v Bruselu, který tam působil ve vysoké manažerské funkci. Jeho nevýhodou ale podle nich je, že není politik.

Ne všichni špičkoví čeští znalci EU považují Síkelu za vhodného kandidáta. „Co si myslí o stavu a směřování EU, vůbec netuším,“ vyjádřil to jeden z nich. Velká většina se ale shodla na tom, že si ministr vybudoval v Bruselu i v hlavních městech

jednotlivých členských zemí unie velké renomé v době předložení českého předsednictví EU, kdy řídil jednání sedmadvacitky o reakci na tehdejší plynovou krizi. To potvrdilo i několik velvyslanců států unie v Praze. „Být vámi, určitě bych nominoval Síkelu,“ řekl HN velvyslanec jedné západoevropské země.

„Pojďme si to přiznat, v dnešní české politice není nikdo jiný, koho v Bruselu i v řadě hlavních měst dobře znají a o kom vědí, že dokáže věci odpracovat a hlavně umí dosahovat dohod,“ napsal HN o Síkelovi Čech s dlouholetou zkušeností z vysokých postů v české státní správě.

Ani jeden z více než desítky oslovených do Evropské komise nedoporučil Danuši Nerudovou, nově zvolenou europoslankyni STAN a někdejší prezidentkou kandidátkou. Handicapem je u ní krátká politická zkušenost, přičemž, na rozdíl od Síkelu, nebyla ministryní.

Několik oslovených taky zmínilo, že by eurokomisařkou neměla být česká velvyslankyně při EU Edita Hrdá, o které se mluví jako o možné kompromisní kandidátce, pokud by se vládní koalice nedokázala shod-

nout na jméno někoho z politiků. „Za prohru bych považoval jmenování Danuše Nerudové nebo Edity Hrdé. Posledně jmenovaná by byla úplně nejhorší,“ shrnul to někdejší vysoce postavený zaměstnanec Evropské komise.

Dřívější špičkový představitel české evropské politiky zase HN napsal, že „nominace úředníků bez politické motivace funguje v delším horizontu hůře“ – jednak mají v rámci Evropské komise menší vliv než vrcholoví politici, jednak jejich jmenování nepůsobí dobře na veřejnost, u které posiluje představu, že v Bruselu rozhodují nějaký neznámí byrokrati.

Respondenti neberou ani argument, že pokud by Česko nominovalo ženu, mělo by větší šanci na získání důležitého portfolia – Praha může požadavek na nominaci ženy „odbyť“ s poukazem, že ji v osobě Jourové nominovala už dvakrát, takže teď je řada na jiných státech.

Předsedkyně Evropské komise nejspíše zůstane Ursula von der Leyenová. Je čistě na ní, jaké portfolio jednotlivým komisařům přidělí, členské státy ale v zákulisí silně lobbují za to, aby dostaly, co chtějí.

~
Ve většině odpovědí v anketě HN se jako ideální volba objevila Dita Charanzová.

■ Dopravní stavby

Most Šmejalka na D1 se začne opravovat v červenci

Jan Beránek

j.beranek@hn.cz

Klíčový dálniční most Šmejalka kousek od středočeských Senohrab se bude opravovat jinak, než se původně předpokládalo. Ukazuje to upravené stavební povolení, které vydal před víkendem Dopravní a energetický stavební úřad (DESÚ). Úpravy projektu mají dopad na to, které části se podaří zachovat původní. A rovněž kdy a jak rekonstrukci pocítí řidiči v provozu.

Připomeňme: železobetonový most Šmejalka je na dálnici D1 hned za sjezdem od Prahy na České Budějovice, vede přes údolí stejnojmenného potoka. A také jde o unikátní památník několika různých etap stavby D1 a celé české dálniční sítě – od protektorátu přes poválečné období až nakonec po léta sedmdesátá.

Dokončeným a desítky let chátrajícím mostům lidé začali přezdívat Hitlerovy, i když trochu neprávem. Nacisté stavbu protektorátní dálnice spíš jen pár let tolerovali a v roce 1942 ji zakázali. Právě Šmejalka se jako jediná z „Hitlerových mostů“ stala v původní podobě i součástí dnešní D1.

Od loňska ji postupně znovu obklopila stavební technika. A řeší se, jak ji opravit. DESÚ teď povolil změnu stavebního povolení, která dává finální podobu její rekonstrukci.

Zachovány by měly být oba vedle sebe stojící betonové oblouky. A podle aktuální verze stavebního povolení sehraji ještě větší roli, než se plánovalo. „Nově nebudeme stavět provizorní spodní stavbu, ale využijeme tu stávající konstrukci a od ní postavíme nové opěry,“ řekl HN šéf Ředitelství silnic a dálnic Radek Mátl.

Jde o takzvané stojky – svislé pilíře, které spojují mostovku (horizontální část) s obloukem. Nové vyrostou vedle starých, které se budou bourat. K žádosti vedly silničáře výsledky sondy betonu, který je místy v horším stavu, než očekávali.

Povolení počítá se začátkem prací letos v červenci, i když pod mostem už se hodně udělalo. Šlo ale hlavně o přípravné práce a další podepření mostu, do kterého už viditelně zatéká a koroze z něj postupně vytlačuje dráty ven.

„Teď začnou dělat spojky mezi pilíři a nosnou konstrukcí. Celkově tu konstrukci zesílí, aby bylo možné odstranit ty části, které se musí postavit znovu,“ řekl Mátl.

Původně se počítalo s tím, že se většina mostu zbourá a zůstanou jen oba oblouky s monumentálním rozpětím 120 metrů. Podle plánu se měl vedle postavit náhradní most, po němž by se několik let jezdilo.

Současná verze povolení počítá s provozem vždy po jedné polovině mostu – bude potřeba ho hned na úvod rozšířit, aby se po něm dalo

Památná stavba Vedle sebe stojící impozantní oblouky s rozpětím 120 metrů, charakteristický prvek mostu Šmejalka, mají zůstat zachované. Snímek zachycuje podobu z podzimu 2022, před začátkem oprav. Foto: HN – Jan Beránek

jezdit ve čtyřech zúžených pružích. Nová mostovka bude mít šířku osm metrů, což má umožnit i dostavbu případného třetího pruhu.

Projekt počítá s cenou okolo jedné miliardy korun. Zadání zakázky bylo tentokrát poměrně volné – na stavební firmě bylo i zpracování postupu opravy. Zachování oblouků bylo jedním z pevně daných bodů. Mimo jiné i kvůli tomu, že se k nim váže

řada historických momentů. Právě na jejich stavbě v letech 1939–1942 byl aktivní protinacistický odboj, tady také dokázali čeští technici schovat před německým válečným průmyslem obrovské množství oceli. Řidiči rekonstrukci pocítí naplno zřejmě příští rok na jaře. ŘSD teď počítá s většími omezeními zhruba od května 2025, kdy lze očekávat dlouhé kolony aut a zpomalení provozu.

Modernizace této části D1 od Mirošovic po Brno přitom skončila už před necelými třemi lety. Termín, který „náhodou“ vyšel před sněmovní volby, se stihl právě jen díky vyjmutí mostu Šmejalka z celé modernizace. S tím, že se k němu silničáři vrátí později.

Takto se dopravní omezení protáhne až do roku 2027. Tou dobou to bude od začátku modernizace už 15 let.

DNY BAZÉNŮ A VÍŘIVEK

LUXUSNÍ AKRYLÁTOVÉ VÍŘIVKY **9** MODELŮ

SPLŇTE SI SVŮJ SEN O LUXUSNÍM WELLNESS ZÁŽITKU!

Dopřejte si **PARÁDNÍ CELOROČNÍ RELAX** v horké vířivé lázni a zároveň **PRAVIDELNOU PÉČI O ZDRAVÍ** a **VITALITU** celé rodiny v klidu a soukromí svého domova! Naše precizně zpracované vířivky jsou vyráběny v EU z těch nejlepších materiálů **LUCITE ACRYLICS Z USA** a vybaveny nejmodernější technologií **GECKO Z KANADY**.

AKČNÍ CENY NA VŠECHNY

**SLEVY
50% - 40%**

NA VŠECHNY

**Vířivku Vám na přání
DOVEZEME až k domu,
SESTAVÍME a odborně
ZPROVOZNÍME**

Příklad ceny:
Mars

Prodejní cena
~~159 000 Kč~~

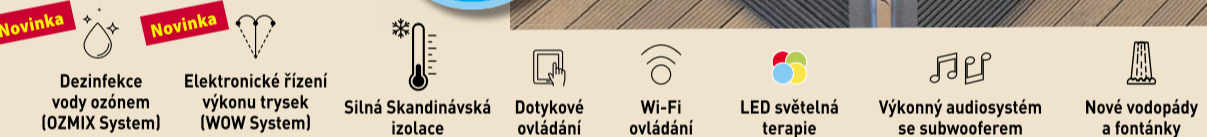
**AKČNÍ CENA
89 990 Kč**

**V NAŠICH VÍŘIVKÁCH
SI MŮŽETE UŽÍVAT:**

- Dokonalou masáž v podání až 68 proudových trysek poháněných čerpadly o výkonu až 6 HP
- Pohodlí až 6 ergonomických pozic pro sezení nebo ležení

**10 LET
ZÁRUKA
na skelet**

Výbava (dle zvoleného modelu):

UKÁZKA Z NABÍDKY 9 MODELŮ LUXUSNÍCH VÍŘIVEK:

MARS • 1 pozice pro sezení + 2 pozice pro ležení, snadné zapojení do zásuvky, 37 proudových trysek, 1 čerpadlo (2 HP), 12 LED světel, 2 reproduktory, ozónový generátor, dekor ledové bílá

Prodejní cena (Kč)

~~159 000~~ **89 900**

JUPITER • 5 pozic pro sezení + 1 pozice pro ležení, snadné zapojení do zásuvky, 46 proudových trysek, speciální masáž šíje, ramen a chodidel, protiskluzové dno, 1 čerpadlo (3 HP), 15 LED světel, 2 reproduktory, ozónový generátor

~~209 000~~ **119 900**

PLUTO • 3 pozice pro sezení + 2 pozice pro ležení, 42 proudových hydromasážních trysek, rychlostní čerpadlo (3 HP), 16 LED světel s volitelným barevným tónem, 2 reproduktory, ozónový generátor, řídicí jednotka Gecko s intuitivním tlačítkovým ovládním, kvalitní Skandinávská izolace pro úsporu energie

~~226 000~~ **119 900**

VENUS • 5 pozic pro sezení + 1 pozice pro ležení, 49 proudových trysek, 2 dvourychlostní úsporná čerpadla (4 HP), 18 LED světel, 2 reproduktory, ozónový generátor, univerzální kreslo mySEAT, světelná terapie, řídicí jednotka Gecko s intuitivním tlačítkovým ovládním, kvalitní Skandinávská izolace pro úsporu energie, speciální vyztužení a izolace Polymax

~~239 000~~ **139 900**

PALERMO • 3 pozice pro sezení + 2 pozice pro ležení, 42 proudových trysek včetně 7palcových masážních trysek, 2 dvourychlostní čerpadla (6 HP) + úsporné cirkulační čerpadlo (0,25 kW), 16 LED světel, 2 reproduktory, Ozmix systém pro nejúčinnější dezinfekci vody, fontánky a vodopád pro masáž šíje, designové osvětlení nároží, kvalitní Skandinávská izolace pro úsporu energie, světelná terapie, řídicí jednotka Gecko s analogovým displejem, Wi-Fi ovládním, speciální vyztužení a izolace Polymax, vnější vrstva americké značky Lucite Acrylics s antibakteriální úpravou

~~319 000~~ **159 500**

LUXUSNÍ RODINNÉ BAZÉNY IBIZA

20 MODELOVÝCH VARIANT (kruhové, oválné)

7 let ZÁRUKA

TATO PRÉMIOVÁ ŘADA BAZÉNŮ V RŮZNÝCH ROZMĚRECH A DEKORECH SE pyšní **DVOJNÁSOBNĚ ROBUSTNÍ OCELOVOU STĚNOU** a **KOMFORTNÍ HLOUBKOU 1,5 m** (vybírat můžete ale i z cenově dostupnějších modelů s hloubkou 1,2 m). Bazény Ibiza mají **SPECIÁLNÍ ZESÍLENOU VNITŘNÍ FÓLII** ve dvou atraktivních designech. **VNĚJŠÍ DEKOR LZE VYBÍRAT** ve **DVOU EXKLUZIVNÍCH PŘEVODNÍCH** s lakovaným antracitovým či elegantním hnědým povrchem.

**Hloubky
1,2-1,5 m**

ŘEZ STĚNOU BAZÉNU IBIZA:

- 1 Mimořádně silný ocelový plech
- 2 Žárově zinkovaná vrstva pro dlouhou životnost
- 3 Vnitřní antikorozní vrstva
- 4 Odolná zesílená vnitřní fólie
- 5 Ochranná vnější lakovaná nebo PVC vrstva s dekorem

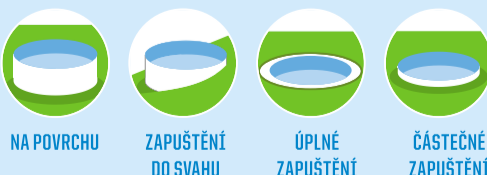
V čem jsou bazény IBIZA zcela mimořádné?

- **EXTRÉMNI ODOLNOST:** speciální zesílená ocelové stěny
- **PRÉMIOVÉ BAZÉNY** s možností **SNADNÉ A LEVNÉ REALIZACE** bez stavebních prací!
- **KOMFORTNÍ HLOUBKA** až 1,50 m pro zábavu i plavání je v této kategorii bazénů jedinečná.
- Speciální **ZESÍLENÁ VNITŘNÍ FÓLIE** ve 2 atraktivních designech
- Výběr ze **2 EXKLUZIVNÍCH MODERNÍCH DEKORŮ** vnější stěny s lakovaným či PVC povrchem. Díky tomu bazén elegantně zasadíte do konceptu celé zahrady.

Ukázka z nabídky 20 modelových variant:

IBIZA (TĚLESO BAZÉNU)	400 KRUH	500 KRUH	525 OVÁL	600 OVÁL	700 OVÁL
Rozměr (m)	ø 4,0	ø 5,0	3,2 x 5,25	3,2 x 6	3,5 x 7
Prodejní cena (Kč)	16 900	20 900	26 750	39 800	53 400
Akční cena (Kč)	10 990	13 250	15 990	24 700	33 000

Možnosti instalace

Nakupovat můžete i na www.mountfield.cz

otevřeno i v neděli

Mountfield

■ Byrokracie

Útoků na úředníky přibývá, některé lidi rozzuřila vyšší daň z nemovitosti. Úřady řeší, jak své lidi ochránit

Jitka Vlková
jitka.vlkova@hn.cz

Být úředníkem v první linii, tedy v přímém styku s občany, se v Česku stává stále rizikovějším povoláním. Na finančních úřadech zaznamenali meziročně o polovinu více fyzických napadení, úřady práce hlásí o čtvrtinu více incidentů různého druhu – od verbálních přes majetkové po fyzické. Mnozí se také provokace stoupcům takzvaných antisystémových hnutí, kteří neuznávají české zákony.

Znepokojivý trend přiměl úřady své lidi bránit: Finanční úřad rozeslal mezi své úředníky metodiku, jak postupovat při setkání s provokatéry, úřady práce zabezpečují přepážky a dají zaměstnancům k dispozici psychology. Ministerstvo vnitra doporučuje úředníky školit na jejich osobní bezpečnost a samo pomohlo vytvořit kurz jednání s problematickými klienty.

„Zaznamenali jsme nárůst agresivního chování, a to jak vůči úředníkům, tak například i starostům obcí. Nárůst začal v době pandemie covidu-19,“ potvrzuje mluvčí ministerstva vnitra Hana Malá. Stížnosti podle ní chodí na ministerstvo denně: „Občané se mnohdy uchylují i k výhrůžkám – vezmu spravedlnost do svých rukou,“ mám zbrojní průkaz a budu věc řešit jinak,“ uvádí s tím, že takové případy pak šetří policie.

Nejvíce „na ráně“ jsou pracovníci finanční správy – tam loni vzrostl počet fyzických napadení meziročně z šesti na třináct. A letošní rok se zřejmě postará o rekord v oblasti verbálních útoků. „Vygradovalo to změnami u daně z nemovitosti, lidé ze zvýšené

daně viní finanční úřad a úředníky. Také datovými schránkami nám lidé posílají nechutné, nevybíravé komentáře, na podatelny nám chodí výhrůžky,“ líčí šéf odborů finanční správy Vojtěch Rosenberg.

K tomu, proč je nevole vůči správcům daně letos silnější než jindy, má možné vysvětlení. „Roste počet žádostí o posečkání, o splátkování, počty vymáhaných subjektů. To nasvědčuje, že daňové subjekty nejsou v dobré kondici, a z toho plyne zloba, když po nich chce úřad ještě něco zaplatit,“ spekuluje.

V posledních dvou letech se také začaly objevovat na všech úřadech provokace ze strany stoupců antisystémových hnutí. „Hnutí nabádají občany například k ničení osobních dokladů nebo k žádostem o výmaz osobních údajů z příslušných informačních systémů,“ vysvětluje Malá.

Provokace této skupiny letos ve zvýšené míře zažívají pracovníci finanční správy. „Evidujeme jejich stoupající aktivitu, verbální útoky jsou nezdárka provázené velmi agresivními zásahy do osobnostních práv zaměstnanců, a někdy dokonce i fyzickými konflikty,“ říká mluvčí finanční správy Tomáš Weiss. Stoupcové hnutí odmítají prokazovat totožnost, úředníky při práci natáčejí a bez jejich souhlasu zveřejňují na sociálních sítích s cílem je dehonstovat.

Finanční správa proto vydala v květnu pro zaměstnance doporučení, jak se v takových případech zachovat – u ústního jednání mají být vždy dva zaměstnanci, z toho alespoň jeden asertivní či zkušený. Pokud

k natočení videozáznamu z jednání bez jakéhokoliv racionálního důvodu dojde a je zveřejněn, doporučuje se úředníkům být aktivní a požádat příslušnou sociální síť – Facebook nebo YouTube – o stažení videa.

Počty incidentů rostou také na úřadech práce a na správách sociálního zabezpečení. „Verbální útoky jsou bohužel na denním pořádku a mají zvyšující se tendenci,“ říká mluvčí úřadu Jitka Drmolová. Lidé využívají k výpadům vůči úředníkům dokonce i elektronické bankovníctví při platbách pojistného.

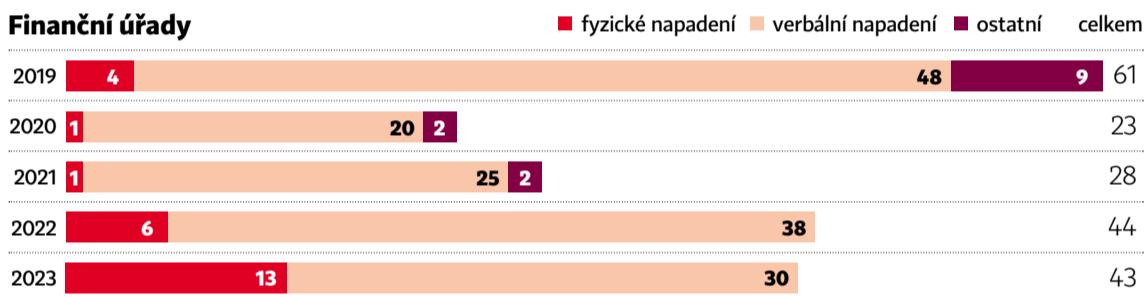
Na úřadech práce bylo v roce 2023 útoků o více než čtvrtinu víc ve sro-

nání s předchozím rokem. Letošní rok bude zřejmě ještě závažnější. Jen za prvních pět měsíců nahlásili zaměstnanci 359 incidentů, pro srovnání za celý rok 2020 to bylo 458. „Je to odraz atmosféry ve společnosti a toho, jak nás vláda před veřejností prezentuje. Úředníci jsou dehonstováni, společnost nám nadává a zlehčuje naši práci,“ popisuje situaci předsedkyně odborového svazu zaměstnanců úřadu práce Simona Struhová.

Klienty dokáže rozčítit, například když jim úředník zamítne dávku. Podle Struhové může být problém na straně žadatele – pokud nedoloží, co má, nebo nesplňuje zákon-

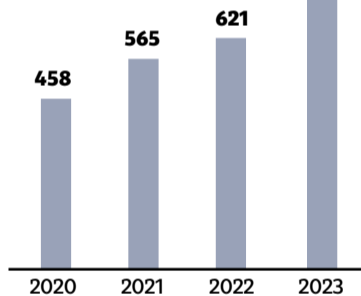
né podmínky pro nárok na dávku. „Například když žádají o příspěvek na bydlení a bydlí v nezkolaudovaném bytě, není v naší moci, abychom jim ho vyplatili. Nebo když v daném čtvrtletí dostali několikatisícový přeplatek za energie, tak přeplatek musíme vzít v potaz a nárok na dávku jim nevznikne,“ vysvětluje. Vedení úřadu v poslední době razantněji přikročilo k ochraně úředníků před agresivitou klientů. „Začalo se dbát na to, jak se v těchto situacích chovat, a přizpůsobují se tomu pracoviště – únikové cesty, možnost okamžitě přivolat pomoc. Procházíme školeními, i ve spolupráci s policií,“ popisuje Struhová.

Úředníci pod útoky klientů

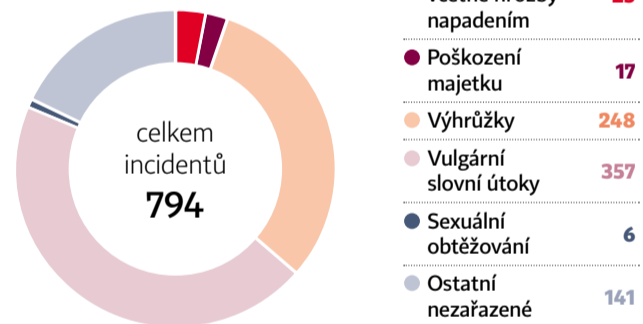
Poznámka: jeden incident v některých případech zahrnuje více způsobů napadení (fyzické, verbální, poškození majetku)

Úřady práce (počet incidentů)

Zdroj: Výroční zpráva GFR za rok 2023, Úřad práce ČR

Jak klienti napadají úředníky (úřady práce, rok 2023)

■ Antimonopolní úřad

Ministerstvo vysvětluje reformu systému veřejných zakázek

Jan Prokeš
jan.prokes@hn.cz

Ve fungování antimonopolního úřadu mohou brzy nastat výrazné změny. Kromě návrhu na rozšíření pravomocí, se kterým v lednu přišlo samo vedení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), představilo minulý týden další chystané novinky i ministerstvo pro místní rozvoj. HN už přitom informovaly, že představy resortu jdou spíše opačným směrem a tlačí antimonopolní úřad k rychlejšímu a jasnějšímu posuzování veřejných zakázek.

Zástupci resortu vedeného předsedou Pirátů Ivanem Bartošem v pondělí vysvětlovali, proč v krátké době přišli s další novelou, která má chod ÚOHS změnit. „Proces je dnes ne-

předvídatelný. Zadavatelé tendrů například nevědí, kdy úřad rozhodne, jestli to bude do 60 dnů, nebo třeba dvakrát déle,“ říká vrchní ředitelka sekce veřejného investování, výstavby a sociálního začleňování Leona Gergelová Šteigrová s tím, že v průměru dnes antimonopolnímu úřadu rozhodování zabere pět měsíců.

S návrhem, který už dříve předložil antimonopolní úřad, vedený Petrem Mlsnou, si prý současná novela ministerstva pro místní rozvoj nekonkuruje. „Proběhla koordinační jednání, ale návrhy jdou každý svou cestou a mohou fungovat jeden bez druhého,“ uvádí Gergelová Šteigrová.

Materiál, který MMR aktuálně poslalo do připomínkového řízení, ruší třeba odvolací rozhodnutí, tedy takzvaný rozklad. Kdo by s rozhodnutím antimonopolního úřadu nesouhlasil,

rovnou by se obrátil na soud. Dnes proces funguje tak, že se s odvoláním obrací ještě na předsedu ÚOHS.

Přezkum zakázek by nově měl být pouze jednoinstanční a napadenou zakázku už by úředníci neměli posuzovat v pěti instancích jako dosud. „V tom je Česko v rámci Evropské unie raritou,“ tvrdí Gergelová Šteigrová.

O přezkumu jednotlivých tendrů by navíc nově rozhodoval tříčlenný

~
Návrh ministerstva pro místní rozvoj se zástupcům antimonopolního úřadu nelíbí.

senát. Dva z členů budou odborníci na soutěžní právo a třetím bude vždy expert na danou oblast, které se daný případ týká. Nezávislé odborníky na IT, stavebnictví či energetiku plánuje ministerstvo vybírat po diskusích s podnikatelskými svazy.

Návrh ministerstva pro místní rozvoj se zástupcům antimonopolního úřadu nelíbí, jde prý o „neuváženou revoluci v oblasti veřejného zadávání“, které nepředcházela dostatečná analýza současného stavu. „Materiál analyzujeme a budeme uplatňovat zásadní připomínky, neboť úvahy resortu o reformě považujeme za nebezpečný hazard,“ uvedl pro HN mluvčí ÚOHS Martin Švanda.

Bartošovo ministerstvo se nicméně hájí tím, že pro návrh má podporu ze strany zadavatelů veřejných zakázek, ale i od zástupců podnikate-

lů, kteří se o ně ucházejí, nebo protikorupčních organizací. Na návrhu se podílela například organizace Rekonstrukce státu nebo Transparency International. Zástupci ministerstva tvrdí, že novou úpravu podpořil také prezident Svazu průmyslu a dopravy Jan Rafaj či šéf Asociace pro rozvoj infrastruktury Tomáš Janeba.

„Reformu přezkumu zadávání veřejných zakázek má navíc vláda ve svém programovém prohlášení,“ dodává Gergelová Šteigrová. Díky této podpoře MMR doufá, že se zákon povede schválit ještě do sněmovních voleb v příštím roce.

Ministerstvo přichází se změnou v době, kdy mu opakovaně podněty k antimonopolnímu úřadu komplikovaly přípravu digitálního stavebního řízení. To má podle stavebního zákona začít fungovat od 1. července.

■ Francie

Nevolme extrémny. Hvězdný Mbappé vstoupil do francouzské kampaně, strany s radikálním programem vedou

Kateřina Šafaříková
katerina.safarikova@hn.cz

Málokdy sportovci dobrovolně vstupují do politických kampaní. Slavný fotbalista Kylian Mbappé to udělal. Francouzi jdou už příští týden k předčasným volbám a kapitán tamní fotbalové reprezentace vyzval fanoušky, ať se nenechají zlákat radikálními nabídkami. Právě ty přitom předvolebním žebříčkům vedou.

„Nacházíme se v klíčovém momentu historie naší země. Proto bych rád apeloval na Francouze a zejména na mladou generaci, aby ve volbách hlasovali proti extrémům,“ prohlásil Mbappé v neděli během tiskové konference k probíhajícímu fotbalovému Euru 2024.

Francouzští komentátoři jeho slova začali okamžitě interpretovat jako důkaz mimořádnosti situace. Teprve pětadvacetiletý kapitán je velmi populární zejména mezi mladými Francouzi – na sociálních sítích ho sledují desítky milionů lidí – a dosud se držel stranou politického dění.

Diskutéri na sociálních sítích si Mbappého slova vyložili jako výzvu proti volbě krajně pravicového Národního sdružení Marine Le Penové v předčasných volbách 30. června a 7. července. A pochopil to tak i mluvčí strany Le Penové Julien Odoul. „Máme plné zuby nevyžádaných hráčů rad od lidí, kteří považují Francouze za pitomce!“ napsal na síti X.

Prezident Emmanuel Macron vyhlásil předčasné volby v reakci na drtivé vítězství krajní pravice v eurovolbách a porážku jeho vlastní strany. Lepenovci získali téměř 32 procent, zatímco Macronova koalice sotva polovinu.

A Mbappého apel ve skutečnosti platí pro oba konce politického spektra. Podle dosavadních průzkumů vede Národní sdružení i před sněmovními volbami se skóre až okolo 35 procent. Za ním jsou ale levicovní radikálové. Ti se spojili do nové Lidové fronty a mají nyní zhruba 27 procent popularity. Macronova strana je až třetí (18 procent).

Součástí Lidové fronty je tradiční Socialistická strana nebo Zelení. Také ale krajně levicová Nepoddajná

Francie v čele s revolucionářem a neúspěšným prezidentským uchazečem Jeanem-Lucem Mélenchonem.

Program Lidové fronty do voleb, jak ho zástupci jednotlivých stran představili na konci minulého týdne, byl od největších extrémů očištěn. Spojená levice už tak například nechce vystupovat z NATO a útoky Hamásu ze 7. října loňského roku označila za „teroristické“ – dosud o nich mnozí představitelé krajní levice mluvili jako o osvobozeneckém boji. Jistým zahraničněpolitickým vítězem je Ukrajina: Lidová fronta ve své volební doktríně tvrdí, že podpora bránců se zemi, a to i vojenská, bude pokračovat.

Pětadvacetiletý kapitán je velmi populární zejména mezi mladými Francouzi.

Naopak ekonomický program obsahuje radikální požadavky. Levice chce zrušit Macronem těžce vybojovanou důchodovou reformu, která posouvá věk odchodu do penze z 60 na 64 let. Chce také revokovat všechny změny na trhu práce v uplynulých letech, které přispěly k tomu, že Francie má nejnižší míru nezaměstnanosti za dvě dekády – okolo sedmi procent.

Lidová fronta také žádá nárůst penzí o 10 procent a navýšení minimální mzdy o 15, ale i zestátnění vodovodních a dalších rozvodných sítí ve Francii, zákaz odpojení od energií pro neplatiče a nové zdanění superbohatých. Chce také zastavit všechny dojednané dohody mezi Evropskou unií a třetími státy o volném obchodu. Francouzská televize LCI vyčíslila požadavky Lidové fronty na 250 miliard eur a označila je za „ekonomickou halucinaci“.

Podobně radikální je i program z druhého kraje politického spektra. Národní sdružení se dlouhodobě profiluje jako protipřístěhovalecká strana a její kandidát na premiéra prohlásil, že na tuto oblast se prioritně zaměří jeho vláda.

„Prosadíme nový migrační zákon,“ sdělil Jordan Bardella, který dovedl lepenovce k vítězství v eurovolbách. „Prosadíme také rychlejší vyhošťování cizinců a rodičům mladistvých recidivistů odebereme sociální dávky,“ pokračoval Bardella. Ten podobně jako levice nicméně avizuje, že pomoc Ukrajině bude pod jeho vládou pokračovat.

V ekonomickém programu krajní pravice couvá z nejradičálnějších slibů. Lepenovci chtěli původně také zrušit Macronovu důchodovou reformu, teď už žádají jen několik změn.

Klíčovým požadavkem Národního sdružení zůstává „zvýšení kupní síly“ Francouzů, a tak chtějí „okamžitě snížit daň z přidané hodnoty z nfty, elektřiny a plynu“. Také oznámili, že si Francie pod vedením lepenovců vyjedná výjimku z trhu s elektřinou v EU tak, „aby vláda mohla ceny energií určovat sama“.

První a klíčovou podmínkou pro to je, aby strana Le Penové sestavila vládu s většinou v parlamentu. To platí i o krajně levicové Lidové frontě. Průzkumy tomu zatím ale ani v jednom případě nenasvědčují.

Inzerce

„Vydejte se s mými průvodci po fascinujících místech a událostech od dramatických příběhů Skotska po nejvýznamnější milníky českých dějin.“

– Jan Hrdina, historik a publicista

www.grada.cz

Nakladatelský dům
GRADA

DNY BAZÉNŮ A VÍ

NADZEMNÍ BAZÉNY SWING nafukovací a rámové

24 MODELŮ (kruhové, oválné, obdélníkové)

Hloubka
0,76–1,32 m

Nejdostupnější a nejrychlejší cesta k rodinnému koupání - koupete se za pár minut.

U rámových oceníte **bleskovou instalaci** díky rychlospojčkám a **bez použití nářadí**. Konstrukci se spojkami do sebe jen jednoduše zacvaknete. Bazény snadno přemístíte i uskladníte. **Stabilní kovová rámová konstrukce** s galvanizovanými vzpěrami a **ochranou proti korozi**. Stěna a dno z pružného a pevného 3vrstvého PolyStrenght PVC kompozitního materiálu. **Výběr z atraktivních dekorů** (námořnická modř, imitace břidlice a ratan ve třech odstínech).

Bazény s nafukovacím prstencem **stačí pouze nafouknout a napustit vodou**.

Swing
Frame Ratan

Prodejní cena
6 300 Kč

AKČNÍ CENA
2 690 Kč

**SLEVY
62% - 50%**

NA VŠECH
24 MODELŮ

3 ZÁRUKA 3 roky
na bazény
SWING FRAME

Swing

Prodejní cena
2 420 Kč

AKČNÍ CENA
990 Kč

RODINNÉ BAZÉNY AZURO
s možností částečného nebo úplného zapuštění

15 MODELŮ

Hloubka
1,07–1,20 m

AZURO VARIO (kruhové i oválné)

- Modelová řada bazénů s hloubkou až 1,20 m
- Silné a odolné **stěny ze žárově zinkované oceli** s vícevrstvou antikorozi úpravou
- Na výběr **tři vnější dekor** (dřevo, kámen, šedá)
- Speciální vnitřní fólii volíte ze **4 variant** s odlišnými vzory i tloušťkou materiálu

Vyrobeno
v **České republice**

5-7 ZÁRUKA 5-7 let
(dle zvoleného modelu)

JEDINEČNÉ KONSTRUKČNÍ ŘEŠENÍ

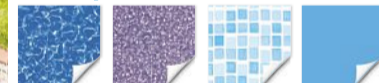
Bazény AZURO nabízí geniálně jednoduché řešení v podobě možnosti jejich realizace na povrchu, ale i částečné nebo úplné zapuštění, které zvládnete sami během jediného dne, a to bez nutnosti stavebních prací a bez betonu!

ŠETŘÍTE TAK SVŮJ ČAS I PENÍZE!

3 atraktivní
dekor
na výběr

4 varianty vnitřní fólie

Příklad ceny:
Azuro Vario V1

Prodejní cena
6 750 Kč

AKČNÍ CENA
3 990 Kč

Ukázka z nabídky 35 modelových variant:

AZURO VARIO (TĚLESO BAZÉNU)	V1	V1 plus	V2	V3	V4	V6	V7
Rozměr (m)	KRUH	KRUH	KRUH	KRUH	KRUH	OVÁL	OVÁL
Hloubka (m)	0,36	0,36	0,46	0,46	0,55	1,20	1,20
Prodejní cena (Kč)	6 750	10 450	12 200	14 850	22 900	31 000	48 900
Akční cena (Kč)	3 990	5 990	6 990	8 190	12 690	17 400	27 300

V našich oválných bazénech, které nabízí délku až 7,3 m, si navíc i parádně zaplavete.

POSTAVÍTE SNADNO SAMI BĚHEM JEDINÉHO DNE

RYCHLE A LEVNĚ!

BEZ NUTNOSTI VÝKOPOVÝCH PRACÍ, ŽÁDNÝ BETON!

MOŽNOSTI INSTALACE - nepotřebujete žádný beton!

E-SHOP

Nakupovat můžete také 24 hodin denně na www.mountfield.cz

ŘÍVEK

AKČNÍ CENY NA VŠECHNY

pro Vaše parádní vodní hrátky i dokonalý relax

NAFUKOVACÍ VÍŘIVKY

8 MODELŮ

Hlavní výhody: prvotřídní materiály a technologie • skvělá **mobilita** (rychlá instalace, přenositelnost i skladování) • prostor pro **až 7 osob** • až **188 masážních prvků** • **tříproudové trysky** a hydromasáže • ohřev vody na **40 °C** • odolný **plášť z kvalitních materiálů** a s technologiemi FiberTech nebo DuraPlus • tichý a **úsporný provoz** • **bohatá výbava**, jako např.: LED světelná terapie, podhlavníky, držáky na pití, wi-fi ovládání a další.

Instalace a zprovoznění nafukovací vířivé vany je otázkou minut. Stejně snadno je také kdykoliv sbalíte a přemístíte nebo uskladníte. Dopřát si příjemně teplou vířivou lázeň, **RELAXAČNÍ MASÁŽ** a blahodárnou **PÉČI O SVÉ ZDRAVÍ** můžete kdykoliv:

- Uvolnění svalů a kloubů po pracovních i sportovních aktivitách
- Posílení kardiovaskulárního systému a obranyschopnosti organismu
- Detoxikace a regenerace pokožky
- Příjemná aktivace organismu
- Pozitivní vliv na psychiku, zlepšení nálady, zvýšení kvality spánku

TOHLE SI BUDETE UŽÍVAT!

- Modely až pro 8 osob
- Až 180 masážních bodů
- Výkonný ohřev vody až na 40 °C.
- Drop-Stitch technologie udržuje na všech místech stěn vířivky stálý tlak
- Odolný plášť z laminátovaného PVC s technologií Fiber-Tech nebo DURAPLUS
- Tichý a úsporný provoz.
- Dle zvoleného modelu ve výbavě: tříproudové hydromasážní trysky, LED světelná terapie, pohodlné podhlavníky, bezdrátový ovládací panel, wi-fi ovládání mobilní aplikací

SLEVY
53% - 40%

NA VŠECHNY

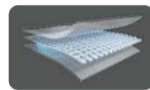
LAY-Z SPA MIAMI

- Pro až 3 osoby
- 120 Soothing AirJet trysek
- Odolný materiál Ultra-Strong DuraPlus
- Úsporné automatické vypínání
- Termoizolační kryt ve výbavě
- Technologie Freeze Shield proti zamrznání vody
- Intuitivní ovládací panel
- Objem 669 l

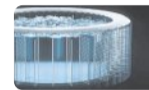
Prodejní cena
~~17 710 Kč~~

AKČNÍ CENA
8 850 Kč

TECHNOLIE VE VÍŘIVKÁCH PURESPA

Vrstvené PVC

Fiber-Tech™ Technology

Hard Water System

Salt Water System

Wi-Fi ovládání

UKÁZKA Z NABÍDKY 8 MODELŮ

LAY-Z SPA MIAMI pro až 4 osoby, 120 vzduchových trysek, extrémně odolný materiál DuraPlus™, držáky na pití, dávkovač ChemConnect™ pro zdravou a čistou vodu, termoizolační kryt v ceně

PURESPA BUBBLE HWS 800 pro až 4 osoby, 120 vzduchových trysek, HWT systém pro změkčování vody a zabránění vzniku vodního kamene, díky technologii Fiber-tech je vířivka velmi pevná a stabilní, dotykové digitální ovládání, termoizolační kryt v ceně

LAY-Z SPA HAVANA - NOVINKA, pro až 4 osoby, 120 vzduchových trysek, integrovaná funkce filtrace vody, digitálně řízené čerpadlo s dotykovým panelem, extrémně odolný materiál DuraPlus™, držáky na pití, wi-fi ovládání, termoizolační kryt v ceně

PURESPA GW PREMIUM HWS 800 pro až 4 osoby, 120 vzduchových trysek, HWT systém pro změkčování vody a zabránění vzniku vodního kamene, wi-fi ovládání, prémiové podhlavníky, LED osvětlení, díky technologii Fiber-tech je vířivka velmi pevná a stabilní, bezdrátové dálkové ovládání, termoizolační kryt v ceně

LAY-Z SPA BUDAPEST - NOVINKA, pro až 6 osob, 140 vzduchových trysek, systém proti zamrznání vody Freeze Shield™, dávkovač ChemConnect™ pro zdravou a čistou vodu, úsporné automatické vypínání, wi-fi ovládání, extrémně odolný materiál DuraPlus™, držáky na pití, speciální termokryt Energy-Sense™ v ceně

PURESPA GS DELUXE HWS 800 pro až 4 osoby, 140 vzduchových trysek, HWT systém pro změkčování vody a zabránění vzniku vodního kamene, integrovaná funkce automatického nafukování Quick Fill, 7 barev LED osvětlení, prémiové podhlavníky, wi-fi ovládání, bezdrátové dálkové ovládání, salinátor, bezpečnostní zámek pro ochranu dětí, termoizolační kryt a podložka v ceně

PURESPA DELUXE HWS 800 pro až 4 osoby, 120 vzduchových + 4 hydromasážních trysky s předehřevem vzduchu, salinátor, wi-fi ovládání, bezdrátové dálkové ovládání, technologie FiberTech™ pro nekompromisní pevnost konstrukce, integrovaná funkce automatického nafukování Quick Fill, cirkulační čerpadlo o výkonu až 174l/hod., nafukovací podhlavníky, bezpečnostní zámek pro ochranu dětí, H.A.T. Technologie významně posiluje masážní účinek a šetří energii, osazeno systémem nové generace ASV pro automatickou regulaci tlaku, termoizolační kryt a podložka v ceně

	Prodejní cena (Kč)	Akční cena (Kč)
LAY-Z SPA MIAMI	17 710	8 850
PURESPA BUBBLE HWS 800	18 900	10 490
LAY-Z SPA HAVANA - NOVINKA	21 100	12 490
PURESPA GW PREMIUM HWS 800	25 410	14 990
LAY-Z SPA BUDAPEST - NOVINKA	25 570	14 990
PURESPA GS DELUXE HWS 800	28 710	17 190
PURESPA DELUXE HWS 800	40 810	19 990

MOBILNÍ KLIMATIZACE

3 modely

STOP VEDRU!

V naší nabídce naleznete **3 kompaktní modely** pro jakékoli obytné i neobytné prostory (do 46 m²). Stačí je postavit na vybrané místo, zapojit do zásuvky a začíná osvěžení! Pracují v režimech **chlazení, odvlhčování i ventilace**. Využívají **inovativní technologie**, díky nimž společně s horkým vzduchem odvádějí i kondenzát a odpadá tak otravné vyprazdňování sběrného kontejneru. A pokud budete potřebovat ochladit jinou místnost, klimatizaci snadno přemístíte.

MTF AC 7 000

- Chladicí výkon 7000 BTU/hod.
- Pro plochy s rozlohou 26 m²
- 3 režimy: chlazení, odvlhčování, ventilace
- 2 rychlosti proudění
- Ovládací panel s LED kontrolkami
- Dálkové ovládání
- Součástí balení je i 1,5 m hadice pro odvod horkého vzduchu z místnosti
- Spadá do energetické třídy A
- Jednoduchá manipulace

MODEL	Chladicí výkon (BTU/h)	Prodejní cena (Kč)	Akční cena (Kč)
MTFAC7000	7 000	10 980	6 990
MTFAC9000	9 000	12 630	7 990
MTFAC12000	12 000	15 380	9 990

otevřeno i v neděli

Mountfield

■ Energie a stavby

Jak ušetřit na energiích? O energetické poradce je velký zájem. Stát připravuje vylepšení

Viktor Votruba
viktor.votruba@hn.cz

Mnozí majitelé nemovitostí si kladou otázku, jak zrekonstruovat dům, aby byl energeticky úspornější. Pro ty, kteří si s tím chtějí nechat zdarma poradit, existuje celostátní síť poradců. Stát sice průběžně navyšuje jejich počet, ale stále to neodpovídá ambicím, které má. Chce, aby se na ně obracel ještě větší počet lidí a aby byli přístupnější. Přitom pořádný poradce potřebuje odborné vzdělání a zkušenosti, nemůže ho dělat kdekdo.

„V některých lokalitách jsou poradci velmi vytiženi,“ řekla Miluše Trefančová z tiskového oddělení ministerstva průmyslu a obchodu, pod které velká část z nich spadá. Stát proto přichází s řešením, které má poradenský systém zefektivnit.

Ministerstvo životního prostředí, jež se na systému také podílí, připravuje jeho redesign. Licencování poradců, kterých je nyní 573 a toto poradenství je pro ně vedlejší činnost, mají získat nový IT nástroj, který jim pomůže se zpracováváním zakázek. Nový systém jim má usnadnit, tedy i urychlit práci, a oni se tak budou moci věnovat většímu počtu klientů. Informují je o možných energetických opatřeních a finančních podpořích, u nichž jim pomohou i s podáním žádosti o dotaci. Podle ředitele fondu Petra Valdmana nový systém poradcům umožní snazší zadávání informací i nahrávání fotografií.

„Předpokládáme, že by náklady na IT pomůcku neměly přesáhnout dva miliony korun bez DPH,“ sdělila HN Stanislava Beyerová, mluvčí Státního fondu životního prostředí,

který má zakázku na starosti. Výsledná hodnota zakázky vzejde z výběrového řízení. „Aktuálně se připravuje zadání veřejné zakázky na výběr dodavatele,“ dodala Beyerová.

Toto poradenství je pro zájemce zdarma, práci expertům proplácí stát. Do konce roku 2025 na to má připraveno 400 milionů korun. Cílem je do poloviny roku 2026 pomoci 120 tisícům domácností, firem a úřadů, sdělila HN mluvčí ministerstva životního prostředí Veronika Krejčí. „Víme, že počet poradců dostatečně nenavýšíme, respektive v horizontu let pouze o nižší desítky procent, tak připravujeme metodickou IT pomůcku, která jim pomůže, aby při zachování kvality strávili jedním domem méně času,“ dodala.

Spuštění IT pomůcky plánuje na podzim tohoto roku. Dále má proběhnout i veřejná informační a osvětová kampaň.

Jen na tři stovky odborníků spadajících pod ministerstvo průmyslu se loni obrátilo přibližně 20 tisíc lidí a od počátku letošního roku přes osm tisíc.

Energetické poradce oslovují i žadatelé o dotaci z programu Nová zelená úsporám Light, který je určen pro seniory a domácnosti pobírající přídatky na děti. Každý žadatel totiž musí mít od poradce potvrzený odborný posudek k podání žádosti a zprávu o provedených opatřeních při doložení realizace. Všechny téměř 80 tisíc žadatelů o tuto dotaci asistenci poradců využilo.

Poradci vytvoření jednotného IT nástroje vítají. „Určitě to bude změ-

Úsporné domy MŽP chystá redesign systému energetických poradců. Na snímku ministr Petr Hladík při prohlídce domu rekonstruovaného s ohledem na energetickou úspornost.

Foto: HN – Viktor Votruba

na k lepšímu. Teď si to každý energetický specialista počítá po svém, jednotný systém by tomu pomohl,“ potvrzuje Petr Kotek, energetický specialista z Energetického konzultačního a informačního střediska. Naopak skeptický je vůči rychlému navyšování počtu poradců. To podle něj vede k tomu, že se do poradenství pouští i mnoho lidí, kteří projdou jen rychlým školením, ale problematice moc nerozumí. Doporučuje spíš prověřené energetické odborníky, kteří jsou rovněž stavaři, auditoři či jiní lidé z oboru.

Již od počátku energetické krize v roce 2022 stát uvažuje i o možnosti

zapojení studentů vysokých škol se zaměřením na energetiku. K tomu ale zatím nedošlo.

Navíc poradenská síť k programu Nová zelená úsporám (NZÚ) se na jaře rozrostla o dotační poradenství na pobočkách stavebních spořitelců a některých bank, které se týká dotačních programů NZÚ se zaměřením na program Oprav dům po babičce a zvýhodněný úvěr.

A jak dlouho se na radu v poradenských centrech čeká? Podle Trefančové vždy záleží na vytiženosti konkrétního střediska. „Kamenné provozovny jsou dostupné vždy každé pondělí a středu od 13 do 17 ho-

Poradenství zdarma

■ Poradenství stát poskytuje hned několika způsoby. Jeho základem je síť 312 poradců Energetického konzultačního a informačního střediska (EKIS) a 111 mobilních M-EKIS, spravovaných ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO). Z toho je 165 energetických specialistů. Těmto poradcům proplácí MPO 1000 korun za každou hodinu poradenství.

■ Do poradenství se navíc zapojily i místní akční skupiny (MAS), jež jsou zřizovány lokálními společenstvími, do nichž patří i obce. Energetických koordinátorů MAS je 150. Nejsou placeni hodinově jako poradci pod MPO, ale jsou to zaměstnanci MAS, kteří to dělají v rámci své pracovní činnosti.

■ Všechno dohromady je tedy 573.

din, přičemž přítomný poradce poradí každému klientovi, který přijde i mimo objednání,“ řekla Trefančová. Pokud už je u poradce jiný klient, může čekání zabrat až hodinu. Když poradce jede za klientem a je potřeba tuto schůzku domluvit předem, lhůta může být sedm i více dní. Což není tak špatné, stát ale chce, aby se na poradce obracel ještě větší počet lidí, a hodlá tuto službu víc propagovat. Proto ji chce i zefektivnit, aby se čekací doby neprodlužovaly.

Nejvytiženější jsou poradci v Praze, Středočeském a Jihočeském kraji. A velký zájem je i v Kraji Vysočina a Moravskoslezském kraji.

■ Technologie

TDK vyvinulo přelomovou baterii s násobně větší výdrží

Otakar Schön
otakar.schon@hn.cz

Japonská elektrotechnická společnost TDK přišla v pondělí s dobrou zprávou pro své největší odběratele, mezi něž patří americké koncerny Apple nebo Tesla. Vyvinula nové baterie s pevným elektrolytem, které dosahují přibližně stonásobně energetické hustoty ve srovnání se současnými bateriemi.

Jejich ideální využití vidí TDK prozatím v kompaktních produktech, jako jsou bezdrátová sluchátka nebo chytré hodinky. S novým zdrojem energie by měly bez opětovného nabíjení vydržet několikrát déle.

„Věříme, že náš nově vyvinutý materiál pro polovodičové baterie může významně přispět k energeti-

ce transformaci lidské společnosti. Budeme pokračovat ve vývoji směrem k brzké komercializaci,“ uvedl pro deník The Financial Times výkonný ředitel TDK Noboru Saito.

Nové baterie vyvinuté TDK mají energetickou hustotu 1000 wattohodin na litr objemu, stávající baterie pojmu ve stejném objemu pouze desetinu energie. Standardní knoflíkové baterie nabízí energetickou hustotu mezi 200 a 400 Wh a telefonní lithiové baterie 150 až 250 Wh.

Klíčem k novým bateriím s delší výdrží je zcela nový keramický materiál založený na pevném elektrolytu na bázi oxidů a anodách z lithiové slitiny. Přínos nové technologie spočívá, kromě samotné delší doby činnosti bez nabíjení nebo výměny baterie, ve stabilnějším a bezpečnějším provozu.

Díky stabilnějšímu pevnému elektrolytu by nové baterie měly zvládat rychlejší dobíjení. Jedním z možných přínosů je i schopnost zvládnout vyšší počet nabíjecích cyklů bez znatelné degradace výkonu baterie. Levnější by měla být i výroba – nejprve ale bude nutné zaplatit náklady na vývoj i přípravu nových linek.

Záměrem TDK je nahradit stávající malé knoflíkové baterie používané

~
Vzorky nových baterií chce TDK poskytnout na test odběratelům už příští rok.

v hodinkách, dálkových ovladačích a dalších malých zařízeních. Ideální způsob využití představují bezdrátová sluchátka, včetně AirPods. Znásobení výdrže u tohoto typu zařízení dá firmám, které novou technologii zavedou jako první, výraznou konkurenční výhodu.

Podobně jako u jiných technologických pokroků ve světě baterií je ale nutné počítat s tím, že mezi vyrobením prototypu v laboratoři a komerčním nasazením nové technologie je ještě velký kus cesty a dotažení projektu k sériové výrobě může trvat roky. Vzorky nových baterií chce ale TDK poskytnout na testování odběratelům už v průběhu příštího roku.

V případě keramických baterií TDK bude výrobce muset najít způsob, jak je ochránit před mechanickým poškozením. Použitý keramický

materiál je křehký a u větších modulů by mohlo snadno dojít ke vzniku prasklin. Proto firma plánuje jejich nasazení v menších velikostech.

Na vývoji baterií s pevným elektrolytem přitom pracují i další firmy. Před rokem oznámila automobilka Toyota prototyp baterie vyvinutý ve spolupráci s výrobcem elektroniky Panasonic. Slibuje si od ní snížení hmotnosti o polovinu i nižší výrobní náklady. Toyota plánuje komerční nasazení už v roce 2027. Baterie s pevnými elektrolyty vyvíjí také Nissan a Honda, jejich vývoj je ale o rok až dva za Toyotou.

TDK se od baterií, které konkurenti vyvíjí pro automobilový průmysl, liší použitým elektrolytem. Zatímco TDK sází na nespécifikované oxidy, Toyota, Nissan a Honda používají sulfidy.

■ Digitalizace zdravotnictví

České zdravotnictví se bez elektronizace a následné digitalizace neobejde. Budoucností je telemedicína

Marek Zouzalík Sr.
marek.zouzalik@economia.cz

Elektronizace a digitalizace českého zdravotnictví je tématem, které již mnoho let rezonuje nejen mezi odbornou veřejností, ale také mezi samotnými pacienty. Této problematice se věnovala i konference s podtitulem Digitalizace českého zdravotnictví 2024, která se uskutečnila začátkem června a již se zúčastnilo více než 200 expertů z oblasti zdravotnictví a informačních technologií z celého Česka. Otevřela diskusi, která poukázala na největší problémy při zavádění moderních informačních technologií do běžné zdravotnické praxe.

Zazněly zde zkušenosti a připomínky těch nejpovolanějších, tedy lékařů a zástupců zdravotnických zařízení. Generální ředitel společnosti AstraZeneca pro oblast střední Evropy Kuuno Vaher zdůraznil význam partnerství a nadnárodní spolupráce v projektech transformace zdravotní péče. V kontextu stárnoucí populace a zároveň stále větší komplexity zdravotnického systému je elektronizace zdravotnictví velkou výzvou. Klíčem je personalizovaná péče založená na patientských datech a včasná diagnostika.

Schválením novely zákona č. 325/2021 Sb., o elektronizaci zdravotnictví, učinila Česká republika významný krok k jeho úplné elektronizaci. V oblasti digitalizace a podpory telemedicíny však podle odborníků za mnoha evropskými zeměmi výrazně zaostáváme. Důvodem je především to, že donedávna byla většina českých lékařů k poskytování svých služeb prostřednictvím elektronických portálů a moderních telemedicínských technologií skeptická.

Je zapotřebí stanovit jasná pravidla

Ministerstvo zdravotnictví podle Petra Foltýna, ředitele Národního centra elektronického zdravotnictví, nyní pracuje na přípravě základních standardů elektronického zdravotnictví, přičemž se jedná jak o obsahové standardy, tak o ty pro sdílení zdravotnické dokumentace. Návrhy příslušných dokumentů jsou přímo odvozeny od standardů Evropské unie.

Jedním z hlavních dokumentů, jejichž obsahovou strukturu je nutné řešit, jsou například propouštěcí zprávy. Stávající stav je takový, že současné propouštěcí zprávy nemají stan-

Slavnostní zahájení konference Digitalizace českého zdravotnictví 2024. Na snímku Jiří Horecký, prezident Unie zaměstnavatelských svazů, a moderátorka Soňa Šuláková z ÚPMD. Foto: EEZY

dardní formu ani obsah. Jejich hlavním nedostatkem je fakt, že zpravidla neshrnují celý pobyt pacienta ve zdravotnickém zařízení, ale v mnoha případech jen pobyt na oddělení, ze kterého je propouštěn. Může se tak stát, že v takové zprávě pak chybí informace o některých výkonech a nepřehledná jsou také data o podané medikaci.

V návaznosti na obsah a strukturu zdravotnické dokumentace je následně potřeba zajistit dostupnost těchto údajů pomocí elektronické komunikace těm, kteří jsou ze zákona oprávněni do těchto údajů nahlížet, a to včetně samotných pacientů.

Kromě obsahu propouštěcích zpráv ale bude v budoucnu nutné řešit i standardizaci řady dalších dokumentů. Zároveň s ní probíhají také různá výběrová řízení, například na dodavatele projektových prací na centrálních projektech a vlastní realizaci projektů s tím, že již v roce 2026 by měla být významná část služeb elektronického a digitálního zdravotnictví k dispozici jak zdravotnickým zařízením, tak i pacientům. Pro úspěšnou implementaci těchto služeb do českého zdravotnictví je však nutná i podpora v oblasti kybernetické bezpečnosti (NIS2) a legislativní řešení využívání nástrojů umělé inteligence a všeobecná akceptace telemedicíny.

Práce na legislativě pokračují

Na legislativní aspekty elektronizace a digitalizace českého zdravotnictví upozornila Vladimíra Těšitelová z Ústavu zdravotnických informací a statistiky. Zdůraznila, že novela zákona o zdravotnických službách nově zavádí definici telemedicínských zdravotních služeb a stanovuje i základní pravidla pro jejich využívání.

Jednou z důležitých komponent systému, který tento zákon předpokládá, je i takzvaný emergentní zdravotní záznam. Jde o sdílený záznam, který bude obsahovat základní informace o pacientovi, jež mohou posloužit například jako informace pro posádky zdravotnické záchranné služby. Novinkou je také skutečnost, že záznam ve zdravotnické dokumentaci může být pacientem elektronicky podepsán, a to buď kvalifikovaným, nebo dynamicky biometrickým elektronickým podpisem.

Telemedicína v praxi

Na konferenci se představilo i několik českých projektů, které ukazují, že telemedicína opravdu může přinést výrazný efekt. Jedním z nich je startupový projekt Kardi AI, který umožňuje vzdálený monitoring EKG a vyhodnocení případné arytmie s využitím umělé inteligence. Výhodou tohoto řešení je fakt, že

samotné měření lze provádět prakticky kdykoliv a kdekoliv. „Sám trpím nepravidelností srdečního rytmu, a tak jsme chtěli vymyslet něco, co by pacienty s podobným problémem zbavilo nutnosti nosit zbytečně velké a těžké zařízení – takzvaný Holter – a zároveň zrychlit i vyhodnocení záznamu,“ konstatoval provozní ředitel tohoto projektu Vlastimil Hrabal. Včasným záchytem srdečních arytmii se pomocí Kardi AI podařilo zachránit více než 200 lidských životů.

Dalším projektem, který zde byl prezentovaný, je telemedicínská platforma MEDDI. Ta ve spojení s mobilní aplikací MEDDI app představuje ucelené řešení pro lékaře i pro jejich pacienty. Hlavním cílem je maximální úspora času, zefektivnění zdravotní péče a zajištění bezpečného spojení lékaře s pacientem. Aplikace umí uchovávat nejrůznější zdravotnická data a pacient přes ni může například sdílet informace z chytrých hodinek, což lékaři umožní získat relevantní informace o aktuální fyzické kondici.

Kromě verze určené především pro praktické lékaře a širokou veřejnost vyvíjí společnost MEDDI hub také specializované verze aplikace, které jsou určeny pro specifické skupiny pacientů. Jde například o pacienty s diabetem, nadváhou, onkologické pacienty nebo o nastávající maminky. Funkce BioScan umožňuje orientační dálkové měření fyziologického stavu pacienta s využitím čelní nebo hlavní kamery chytrého telefonu. Koncem tohoto roku budou platformu MEDDI využívat lékaři a pacienti již 21 zemí světa. V Česku se zatím do tohoto projektu v rámci péče o zaměstnance velkých společností zapojilo přibližně 5500 lékařů a více než 400 000 zaměstnanců.

Od slibů k realizaci

Přínos konference, která nastínila nové pohledy na zdravotnictví, na závěr zhodnotil i zástupce jejího generálního partnera, společnosti STAPRO. „Domnívám se, že tato konference má potenciál překonat historickou skepsi, která zde byla a někdy i stále je k ministerským projektům. V minulosti se jich mnoho nepodařilo nebo se odkládaly, což samozřejmě nezbuzovalo mnoho důvěry. Okruh lidí, kteří na podobné projekty slyší, je právě proto relativně malý. Ale tentokrát věřím, že digitalizace zdravotnictví skutečně proběhne,“ uvedl její obchodní ředitel Michal Mareš.

Článek vznikl ve spolupráci s agenturou EEZY.

Inzerce

Generální partner

Programový partner

Odborný partner

Organizátor

Hlavní partneři

Partneři

HN063288-1

■ Automobilový průmysl

Cla na čínská elektroauta tvrdě zasáhnou i vozy od BMW. Tesla hrozí zdražením svého Modelu 3

Ondřej Charvát

ondrej.charvat@hn.cz

Následující týdny budou pro německou autolobby hektické. Po tom minulém, ve kterém Evropská komise (EK) navrhla uvalení dodatečných cel na dovoz elektromobilů vyrobených v Číně v rozmezí 17 až 38 procent, budou nyní německé automobilky společně s tamní vládou jednat s EU a Čínou o tom, aby cla nebyla tak vysoká. Němci na tom mají eminentní zájem, protože sami v Číně vyrábí, umísťují tam velkou část své produkce a bojí se čínské odvety.

„Bylo by velmi žádoucí dospět ke smírnému řešení. Je ale také jasné, že je zapotřebí vážného posunu na čínské straně,“ uvedl Steffen Hebestreit, mluvčí německé vlády, minulý pátek. „Nikdo si nepřeje obchodní válku s Čínou. Pro Německo by to byla katastrofa,“ dodal ministr dopravy Volker Wissing.

Clu, která jdou nad rámec současných desetiprocentních sazeb, mají provizorně vstoupit v platnost začátkem července, pokud se EK s Čínou nedomluví na smírném řešení. Automaticky pak začnou platit začátkem listopadu, pokud se aspoň 15 členských zemí EU nevyloví proti.

V opozici vůči Německu je Francie, která uvalení cel prosazovala nejvíc. Podle Paříže by cokoliv jiného bylo naivní: pro evropské firmy jsou levná čínská elektroauta nekalou konkurencí kvůli rozsáhlému systému domácích podpor. Francouzské automobilky se ale na rozdíl od německých soustředují primárně na evropské trhy.

Nejvýrazněji proti clům vystupují ve Volkswagenu, BMW a Mercedesu.

Všichni tito výrobci se obávají odvetných opatření, jež by mohla výrazně poškodit jejich byznys v Číně. Prodávají tam výraznou část své produkce, která jim generuje slušné zisky.

Peking po kroku Evropské komise pouze v krátkosti uvedl, že přijme opatření na ochranu čínských zájmů. Například Cora Jungbluthová, odbornice na čínskou ekonomiku a na vztahy s Čínou z německého výzkumného centra Bertelsmann Stiftung, je ale přesvědčená, že čínská odpověď nebude nijak dramatická. Evropa je totiž pro Čínu naprosto klíčovým trhem.

„Další vývoj se velmi obtížně odhaduje, protože tlak německých automobilů na nižší cla bude výrazný. Jednak je pro ně riziko, že by byly zasaženy jejich dovozy aut vyrobených v Číně, ale hlavně hrozí odvetná opatření komplikující vývoz německých vozů, primárně těch prémiových, do Číny,“ komentuje současně dění expert na automobilový průmysl ve společnosti EY Petr Knap.

Výrazně to například ovlivní automobilku BMW. Ta v Číně vyrábí svůj elektromobil iX3 a také elektrickou verzi Mini Cooperu. Zatímco vůz iX3 by měl být zatížen nižším clem do 21 procent, protože společný čínský podnik vyrábějící daný model s EK na jednáních o clech spolupracoval, u Mini Cooperu to bude jiné. Měla by pro něj platit sazba 38,1 procenta, protože společná čínská firma BMW a Great Wall komisi řadu dokumentů neposkytla.

Taková cla by vedla ke zvýšení cen a v době, kdy globální poptávka

po elektrovozech v roce 2024 oslabila, by zájem zákazníků ještě více srazil. Výrobci přitom potřebují prodávat tato auta co nejvíce, aby dokázali splnit přísnější cíle EU v emisních limitech. Výše cel se ale může ještě změnit, pokud čínské automobilky začnou s EK kooperovat.

Otázkou podle Knapa bude, jestli budou Spojené státy trvat na stoprocentní příirážce na dovoz čínských elektroaut, kterou navrhly ještě před EK. „Mohou to využít jako vyjednávací taktiku a skončí na nižší úrovni. Pak se zřejmě i evropská úroveň posune nejvýše na 10 až 25 procent. Nějaká cla ale EU zavést podle mého

soudu musí, jinak by popřela celý proces šetření,“ dodal Knap.

Zákazníky bude nejvíce zajímat, jak velké zdražení elektroaut by případně zavedení cel přineslo. Americká automobilka Tesla už na svých stránkách uvedla, že pro státy EU nejspíše bude muset od července zdražit v Šanghaji vyráběný Model 3. O kolik by se cena zvýšila, automobilka neuvedla, týkat by se jí ale mělo clo ve výši 21 procent.

„Drobný prostor pro zdražení by zavedení cel přineslo. Tesla při nižším tempu růstu, a dokonce i poklesu odbytu potřebuje trochu zlepšit marže. Ale nepředpokládám výrazné

zdražení. Poptávka po elektroautech je velmi ochlazená a výrobci je při stávající regulaci CO₂ emisí musí prodávat,“ říká Knap.

Podle odborníků ale nemusí mít nová cla na počet elektromobilů od čínských firem v Evropě významný vliv. „Je to proto, že už nyní mají čínské automobilky v evropských cenících zahrnuté vysoké marže,“ uvedl Matthias Schmidt ze společnosti Schmidt Automotive Research. Zatímco například základní model vozu Dolphin od společnosti BYD se v Číně prodává za 313 tisíc korun, v Česku ho prodejce Top Drive Club nabízí za 830 tisíc.

Tesla Model 3 se v Šanghaji vyrábí pro asijský a evropský trh. Americká automobilka už oznámila, že po zvýšení cla nejspíše bude muset tento vůz pro státy EU zdražit. Foto: Reuters / Stephen Lam

■ Digitalizace

ČNB zruší pobočky a své klienty přesouvá do online světa

Adam Mašek

adam.masek@hn.cz

Nejen komerční banky masivně digitalizují, náklady na provoz se snaží osekát i státní finanční subjekty. Důkazem je Česká národní banka, která se nedávno rozhodla investovat několik desítek milionů korun do digitalizace.

Odrazit se to má hlavně ve službách, které poskytuje svým klientům z řad veřejných institucí. Mezi ně patří například ministerstva, nemocnice, policie, celní správa, hasiči nebo velké státní organizace jako Správa železnic. S větším přechodem do online prostoru souvisí i plánované rušení kamenných poboček ve třech krajských městech – Plzni, Českých Budějovicích a Ústí nad Labem.

Dlouhodobým cílem ČNB je „naučit“ veřejný sektor řešit většinu svých požadavků souvisejících s placením či vedením účtů plně online. Zástupci centrální banky tento proces dokonce popisují jako „nejvýznamnější změnu v oblasti služeb klientům za poslední tři desetiletí“ nebo jako „kompletní přechod na digitální komunikaci“.

„ČNB neustále investuje do svého technologického zájmu s cílem zrychlit a zjednodušit poskytované služby pro své klienty. Znamená to vytvoření nových kvalifikovaných pracovních míst a zároveň i provozní úspory související s digitalizací,“ říká členka bankovní rady Karina Kubelková.

V praxi mají změny především zjednodušit správu bankovních účtů, omezit papírování a sklado-

vání dokumentů v písemné formě a rovněž zrychlit vyřizování klientůvých žádostí. Část z nich je totiž stále zvyklá řešit některé pokyny osobně přímo na pobočce: jde zejména o vklady a výběry. „Někteří klienti doposud využívají kamenné pobočky i k zadávání platebních příkazů v papírové (fyzické) formě,“ přibližuje mluvčí ČNB Jaroslav Krejčí.

~
Změny mají zjednodušit správu účtů i omezit papírování a sklad dokumentů v písemné formě.

Kromě snahy přesunout více klientůvých požadavků do internetového bankovníctví a online komunikace ČNB plánuje spustit pro své zákazníky i okamžité platby.

Vedle investice samotné jde ČNB tomuto procesu naproti i tím, že postupně utlumí provoz poboček. Ve třech zmíněných krajských městech budou moci klienti od listopadu využívat už jen bezhotovostní služby, a to do konce roku 2026. Následně je banka zruší úplně.

V tomto mezidobí také vznikne centrální back office v Hradci Králové pro obsluhu účtů a podporu v oblasti platebního styku pro všechny klienty. V konečném důsledku budou moci veřejné instituce vyřizovat své požadavky související s vklady a výběry bankovek a mincí, včetně valut, pouze na čtyřech místech v republi-

ce: v rámci Čech na pobočkách v Praze a Hradci Králové, na Moravě pak v Brně a Ostravě.

Se změnami souvisí i propouštění zaměstnanců na rušených pobočkách. Krejčí uvádí, že v rámci celkové reorganizace související s digitalizací bankovních služeb zanikne více než 40 pracovních míst. Dodal však, že současně vzniknou nová, která obsadí hlavně specialisté na informační technologie, vývojáři a experti na legislativu.

„Půjde o přibližně stejný počet nových pracovních míst, tedy okolo 40,“ upřesňuje mluvčí centrální banky, která zaměstnává zhruba 1400 lidí.

Úspory spojené s náklady na provoz budov rušených poboček by se měly v následujících letech pohybovat okolo desítek milionů korun.

■ Kapitálový trh

Skupina Accolade vydala první zelené dluhopisy v korunách za tři miliardy

Vladan Gallistl
vladan.gallistl@hn.cz

Tuzemská skupina Accolade, která investuje do průmyslových hal, vydala historicky první zelené dluhopisy v korunách ve výši tři miliard korun. Jde o dalšího velkého hráče, jenž využívá sílícího zeleného trendu v evropském bankovníctví.

Firmy se vydáním zmíněných bondů zavazují k investicím, které jsou šetrné k životnímu prostředí, jako jsou obnovitelné zdroje nebo energeticky úsporné budovy.

O bondy byl mezi investory značný zájem, protože původně nabídla skupina Accolade v květnu emise ve výši 1,5 miliardy, která byla během jednoho týdne vyprodána. Následně ji navýšila na zmíněných tři miliardy korun. Celá emise se prodala za dva týdny.

„Obrovský zájem o dluhopisy Accolade svědčí o tom, že investoři si potřebu transformace české ekonomiky k větší udržitelnosti, efektivitě a robotizaci dobře uvědomují a jsou ochotni ji pomoci kvalitních nástrojů podpořit,“ komentuje emisi šéf a spolujednatel Accolade Milan Kratina a pokračuje: „Ukazuje se, že cesta investování do zelených budov se skvělými nájemci, kterou jsme si

vytyčili před více než deset lety, je správná a možná.“

Peníze skupina použije na financování či refinancování zelených projektů. „Jednat se bude o projekty Accolade jak v Česku, tak v zahraničí. Z tuzemských můžeme konkrétně zmínit například realizace v našich parcích v Ostrově v Karlovarském kraji nebo ve středočeských Zdicích,“ doplňuje finanční ředitel skupiny Tomáš Procházka.

Skupina již nyní investuje do projektů, které mají vysoké ekologické ohodnocení. Zároveň se zaměřuje na revitalizaci brownfieldů, jež tvoří přes třetinu celého portfolia. Jde o pozemky, kde byly v minulosti například průmyslové továrny.

Bondy vydalo Accolade na pět let a nesou úrok ve výši osmi procent. A to není zrovna málo. „Emise byla úspěšná, investoři měli o ni zájem,“ říká portfolio manažer společnosti Cyrrus Tomáš Pfeiler s tím, že nabízený úrok je nicméně docela vysoký. „Je to pro investory relativně zajímavý cenný papír,“ dodává.

S dluhopisy se bude obchodovat na pražské burze.

Za vydáváním zelených dluhopisů stojí snaha firem ušetřit. Skutečnost, že bondy jsou zelené, mohla proto podle Pfeilera sehrát drobnou roli a nepatrně snížit nabízený výnos.

Zelené bondy Výkonný ředitel skupiny Accolade Milan Kratina si zájem investorů pochvaluje.

Foto: HN – Lukáš Bíba

V minulosti již zelené či udržitelné dluhopisy vydala řada tuzemských firem, ale jednalo se o cenné papíry v eurech. V květnu se na dluhopisový trh po dvou letech vrátila skupina CPI Property Group realitního magnáta Radovana Vítka. Investořům prodala dluhopisy v objemu půl miliardy eur.

V minulých letech nabídl zelené dluhopisy rovněž tuzemský energetický kolos ČEZ, národní přepravce

České dráhy, průmyslový developer CTP nebo Raiffeisenbank.

Kromě levnějšího kapitálu mají zelené dluhopisy ještě další výhodu. Lze je nabídnout i zahraničním institucionálním investorům, kteří kladou důraz na ESG, tedy společensky odpovědné investování.

„Nemohou se úpisu zúčastnit, když emise nemá dobré ESG skóre,“ upozorňuje Pfeiler. O zelené dluhopisy se proto budou podle něj snažit všichni.

Samotné Accolade ale další emise těchto bondů zatím neplánuje.

Accolade se při emisi bondů zaměřilo na tuzemské investory. Emisi si mohli koupit jak institucionální, tak retailoví investoři. Ti první podle Procházky „pocházeli z řad pojišťoven nebo institucionálních správců peněz“.

Emisi mělo na starosti konsorcium České spořitelny, J&T Banky a Komerční banky.

KURZOVNÍ LÍSTEK

KURZY DEVIZOVÉHO TRHU ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

PLATNOST OD 17. ČERVNA 2024
POŘADOVÉ ČÍSLO: 116

ZEMĚ	MNOŽSTVÍ	KÓD	KURZ
AUSTRÁLIE	1	AUD	15,202
BRAZÍLIE	1	BRL	4,265
BULHARSKO	1	BGN	12,628
ČÍNA	1	CNY	3,177
DÁNSKO	1	DKK	3,311
EMU	1	EUR	24,700
FILIPÍNY	100	PHP	39,278
HONGKONG	1	HKD	2,952
INDIE	100	INR	27,600
INDONÉSIE	1000	IDR	1,406
ISLAND	100	ISK	16,522
IZRAEL	1	ILS	6,188
JAPONSKO	100	JPY	14,605
JIŽNÍ AFRIKA	1	ZAR	1,260
KANADA	1	CAD	16,770
KOREJSKÁ REPUBLIKA	100	KRW	1,668
MAĎARSKO	100	HUF	6,234
MALAJSIE	1	MYR	4,885
MEXIKO	1	MXN	1,243
MMF	1	XDR	30,379
NORSKO	1	NOK	2,150
NOVÝ ZÉLAND	1	NZD	14,090
POLSKO	1	PLN	5,666
RUMUNSKO	1	RON	4,963
ČNB přestala vyhlášovat kurz ruského rublu			
SINGAPUR	1	SGD	17,039
ŠVÉDSKO	1	SEK	2,187
ŠVÝCARSKO	1	CHF	25,827
THAJSKO	100	THB	62,666
TURECKO	100	TRY	70,173
USA	1	USD	23,056
VELKÁ BRITÁNIE	1	GBP	29,202

KURZOVNÍ LÍSTEK - INDEX PX

BCPP 17. ČERVNA 2024

název cenného papíru	závěrečný kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (ks)		tržní kapitalizace (mil. Kč)	podíl na indexu (%)
			objem obchodů (tis. Kč)	objem obchodů (tis. Kč)		
Colt CZ	669,00	0,60	5 798	3 886,94	32 536,05	0,96
ČEZ	938,50	-1,37	92 814	87 344,37	504 903,39	22,07
Erste	1064,00	2,41	55 194	58 272,29	447 851,33	20,88
Geovorkyan	252,00	-2,33	604	152,32	4 197,63	0,61
Kofola	294,00	1,03	6 441	1 905,51	6 553,83	14,68
Komerční banka	768,00	0,66	51 512	39 437,09	145 957,83	0,41
Moneta	98,60	0,61	100 341	9 871,09	50 384,60	17,87
Phillip Morris	15340,00	1,32	447	6 813,64	29 356,13	4,28
Photon Energy	43,00	-2,16	5 045	218,41	2 633,26	4,74
Vienna Insurance	703,00	-0,85	602	423,97	89 984,00	13,11

závěrečný kurz	denní změna %	INDEX PX		1M změna %	6M změna %	1Y změna %
		denní max.	denní min.			
1 521,84	0,34	1 523,82	1 513,42	-2,24	10,30	14,98

KURZOVNÍ LÍSTEK RM-SYSTÉM

17. ČERVNA 2024

název	RMS			název	RMS		
	kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (Kč)		kurz (Kč)	změna (%)	objem obchodů (Kč)
ALPHABET	4189,50	3,44	0	KOFOLO ČS	299,00	1,70	315 960
APPLE, INC.	4870,00	0,41	83 590	KOMERČNÍ BANKA	768,00	0,39	1 586 790
BEZVAVLASY	705,00	-0,70	14 100	MCDONALDS CORP	5904,00	0,00	0
COLT CZ GROUP SE	677,00	1,80	488 700	MERCEDES-BENZ GROUP	1653,80	-0,43	23 150
CPI FIM	14,30	-1,38	10 040	META PLATFORMS	11050,00	0,00	0
ČEZ, A.S.	942,00	-0,79	3 949 740	MICROSOFT CORP	10100,00	0,74	10 100
DEUTSCHE BANK AG	353,95	0,01	0	MMICITĚ	320,00	1,91	130 400
DEUTSCHE TELEKOM AG	558,60	0,31	22 330	MONETA MONEY BANK	98,60	0,10	164 820
EMAN	66,50	0,00	0	M&T 1997	30800,00	0,00	0
ERSTE GROUP BANK AG	1070,00	1,95	665 000	NOKIA CORPORATION	85,68	0,84	4 270
EXXON MOBIL CORP.	2500,00	2,02	0	PHILIP MORRIS ČR	15300,00	1,19	852 200
FIXED.ZONE	154,00	0,00	0	PILULKA LÉKÁRNY	126,00	5,00	83 620
GEN DIGITAL	556,00	0,00	0	PRABOS PLUS	250,00	0,00	0
GEVORKYAN	256,00	0,00	0	VIG	706,00	-0,42	8 470
INTEL CORPORATION	746,50	2,41	0	VOLKSWAGEN AG ST.	3048,00	6,20	0
KARO LEATHER	168,00	-0,59	186 480				

Zdroj: ČNB, BCPP, RMS

■ Komentář

Fed a české hypotéky

Michal Skořepa, Česká spořitelna

Banky a stavební spořitelny poskytly podle dat Hypomonitoru České bankovní asociace v květnu skutečně nové hypoteční úvěry v objemu lehce přes 20 miliard korun, což je meziměsíční nárůst o 7,1 procenta. Po očistění o sezonnost zůstane růst tempem zhruba čtyři procenta. Oživování hypotečního trhu tedy pokračuje. Zřetelný nárůst objemu poskytnutých hypoték při jen velmi zvolna klesající úrokové míře (v květnu pokles o tři setiny procentního bodu na 5,07 procenta) naznačuje, že trh si na sazby výrazně vyšší než před několika lety postupně zvyká. A směřuje se s tím, že k dramatickému poklesu sazeb už zřejmě nedojde.

Finanční trh navíc bankám mnoho prostoru pro snižování těchto sazeb nedává. Například pětiletá úroková sazba v posledních dvou měsících víceméně stagnuje, a navíc kolem úrovně čtyř procent. Bankovní marže tak vychází lehce přes jedno procento, což je blízko historickému průměru.

Po jednání uprostřed minulého týdne americký Fed ohlásil posun své představy o dlouhodobé dolarové úrokové sazbě o dvě desetiny procentního bodu výš. To samo o sobě bylo důvodem pro další posun celé struktury dlouhodobějších sazeb (dolarových, a do jisté míry i korunových) směrem výše. Američtí centrální bankéři tak českým zájemcům o novou hypotéku nebo o refinancování té stávající mohli přidělat vrásku na čele. Jenže změna dlouhodobějších sazeb na korunovém finančním trhu byla nakonec zhruba nulová. Po rozhodnutí Fedu totiž přišlo hned několik statistik stahujících výhled sazeb naopak dolů. Počet nových žádostí o podporu v nezaměstnanosti v USA byl nečekaně vysoký, tamní ceny výrobců rostly pomalu a průmyslová produkce v eurozóně vyšla oproti očekávání hůř.

České hypoteční sazby tedy v tuto chvíli důvod k růstu nemají. Důvod k poklesu, který by stál za řeč, dostanou možná v následujících měsících v případě, že se naplní očekávání postupného poklesu dlouhodobějších sazeb na finančním trhu. Pokud ale Fed (nebo ECB či ČNB) znovu posune představu o budoucích úrokových sazbách výš, k poklesu českých hypotečních sazeb dojít vůbec nemusí.

■ Dolar

Julie Hrstková
julie.hrstkova@hn.cz

Síla dolaru není v ropě. Hlavní pozici ve světě si bere zpět

Svět, jak ho známe, skončil. Platnost petrodolarové dohody mezi USA a Saúdskou Arábií po padesáti letech vypršela. Dolar oslabí a čínský jüan nabere na síle.

Tato zpráva, která v minulých dnech oběhla svět, má jeden hlavní nedostatek. Žádná dohoda, která by Saúdskoarabské království zavazovala k prodeji ropy pouze za americké dolary, nikdy neexistovala. Reálně Spojené státy uzavřely za doby prezidenta Richarda Nixona v roce 1974 tajnou dohodu se Saúdskou Arábií, která slibovala vojenskou pomoc a vybavení výměnou za to, že království investuje miliardy dolarů z prodeje ropy do amerických pokladničních poukázek. Spojené státy tehdy chtěly eliminovat ropu coby zbraň.

Existenci a pozadí této dohody odhalila až v roce 2016 agentura Bloomberg. V té době také ministerstvo financí Spojených států poprvé zveřejnilo údaje o vlastnictví státních dluhopisů a odhalilo, že Saúdskoarabské království patří mezi největší věřitele USA. Smlouva z roku 1974 reagovala na globální ropný šok, panovaly obavy z toho, co by saúdské přebytky získané prodejem černého zlata způsobily světové ekonomice. Dolar jako hlavní prodejní měna byl spíš logickým vyústěním tehdejší situace než výsledkem tajného spiknutí.

Přesto se v poslední době objevily určité náznaky, že jsou Saúdstí Arabové ochotni prodávat ropu i za jiné měny. Podle deníku Wall Street Journal již několik let jednají s Pekínem například o přijetí plateb v čínských jüanech. Americké sankce vůči Rusku navíc vyvolaly obavy mnoha zemí z přílišné závislosti na dolaru.

O dedolarizaci světového obchodu ropy se ale mluví podstatně déle: Irácký exdiktátor Saddám Husajn chtěl prodávat svoji ropu za eura, libyjský vůdce Muammar Kaddáfí navrhoval dokonce vytvoření panafrického zlatého standardu. Vrchol spekulací na téma odklon od dolaru nicméně nastal po začátku ruské války na Ukrajině a následném uvalení sankcí na Rusko, které bylo donuceno přejít na obchody v jiných měnách.

Jak Rusko, tak i Čína či Irán jakékoliv oslabení dolaru ve světě samozřejmě vítají. O postavení dolaru ale nejlépe vypovídá jeho podíl v rezervách světových bank. Ten – po-

dle poslední studie Mezinárodního měnového fondu – postupně klesá, a to ve prospěch netradičních měn, jako je australský a kanadský dolar, singapurský dolar, jihokorejský won, čínský jüan či měny skandinávských zemí. Přesto si dolar stále udržuje dominanci jako světová rezervní měna.

Na druhou stranu, podle čerstvé analýzy britského think-tanku Official Monetary and Financial Institutions Forum, který citoval list Financial Times, chce 18 procent světových centrálních bank v průběhu jednoho až dvou let zvýšit alokaci do dolaru. Loni takto odpovědělo pouze šest procent centrálních bank.

Prudký růst poptávky po dolaru ze strany centrálních bank podle této studie naznačuje, že se dedolarizace minimálně na chvíli zastavila. A také to, že čínská měna jüan přestává být tak lákavá, jak se donedávna zdálo.

Dolar rozhodně ze světa nemizí a svoji pozici si drží. Naopak díky aktuální měnové politice Fedu, který prozatím nerozhodl o zahájení uvolňování měnové politiky, tedy o snižování sazeb, láká stále více investorů, a to včetně centrálních bank. A posiluje. Čínský jüan ani další měny jej v nejbližší době nenahradí.

Překvapivým vítězem se ale nakonec může stát zlato. Jeho podíl na rezervách centrálních bank podle zjištění Mezinárodního měnového fondu stoupl na úroveň, která byla naposledy k vidění ještě v době studené války. A poptávka po něm, především od centrálních bank rozvojových zemích, setrvala roste.

(Text je prodlouženou verzí komentáře pro ČRo Plus)

~
Dolar rozhodně ze světa nemizí. Naopak, posiluje. Čínský jüan ani další měny jej v nejbližší době nenahradí.

■ Centrální banka

V bilionových rezervách ČNB nastanou podstatné změny

Luděk Vainert
ludek.vainert@hn.cz

Cena zlata vystoupala letos na jaře k novým rekordům, k čemuž svými nákupy pomohly i centrální banky. Včetně naší ČNB, která ho chce mít ve svých „sejfech“ (vesměs virtuálních, zlato drží převážně v zahraničí) nejméně sto tun. A protože Česká národní banka začínala z malého základu, vykazuje položka „zlato“ úctyhodné nárůsty. Když se to zkombinuje s historickým významem zlata pro měny a také s emoční hodnotou, kterou tento drahý kov pro hodně lidí stále má, jde o téma, které spolehlivě zaujme veřejnost.

Ovšem nákupy desítek tun zlata nejsou zcela tou nejdůležitější změnou, kterou ČNB ve svých devizových rezervách s hodnotou více než 3,3 bilionu korun provede.

Klíčové budou investice národní banky do akcií. Naznačil to guvernér ČNB Aleš Michl, když minulý týden do projevu na shromáždění světových centrálních bankéřů v Londýně zařadil věty: „Plánujeme zvýšit podíl akcií

na téměř 30 procent. Provedeme to postupně během několika příštích let.“

Do investic tak chce šéf centrální banky dát o polovinu víc prostředků než nyní, kdy cílí na dvacetiprocentní podíl, přičemž na konci prvního čtvrtletí ho zhruba o jeden procentní bod překračovala. Aby se dostala na nový cíl, musí pověření pracovníci ČNB nakoupit akcie za zhruba 15 miliard dolarů, tedy v přepočtu takřka 350 miliard korun. To vše za předpokladu zhruba stabilní výše devizových rezerv, což je realistický scénář, protože ČNB nyní nemíní intervenovat na měnovém trhu (měnovou politiku ovlivňuje primárně skrze úroky) a „samovolný“ růst hodnoty aktiv od loňska redukuje odprodejem jejich výnosů.

Pro představu velikosti investice – za 15 miliard dolarů by se při aktuálním kurzu na pražské burze daly skupit všechny akcie Komerční banky, Monety i ta část ČEZ, která je v soukromých rukách, a tedy je vlastně tržně „znárodnit“. Samozřejmě čistě teoreticky, ČNB investuje v cizích měnách, peníze tedy poplují na zahraniční burzy a domácí kapitálový trh tak přímo neovlivní. „Nedržíme žádná domácí

aktiva, nenakoupili jsme žádné české dluhopisy, takže můžeme rebalancovat stranu aktiv, aniž bychom ovlivnili měnové podmínky v české ekonomice,“ potvrdil dlouhodobou praxi Michl.

Do akcií světových veřejně obchodovaných společností, respektive do „imitace“ indexů hlavních burz, ČNB investuje dlouhodobě, ale začínala skromně. Dlouho šlo o maximálně deset procent devizových rezerv, což při jejich nižším objemu znamenalo expozici v řádu jen desítek miliard korun.

Cílem investic do akcií je vyšší dlouhodobý výnos, s jehož pomocí se chce ČNB dostat z hluboké ztráty. „Moje vize je, že ČNB by měla být dlouhodobě zisková. To nám umožní vyplácet dividendy do státního rozpočtu,“ řekl Michl v Londýně.

Zisková ČNB, pomoc státnímu rozpočtu a obecně investování rezerv je dlouhodobým tématem současného guvernéra. Ziskovosti banky přitom dává nižší prioritu než dosažení cenové stability, což je v souladu se zákonem o ČNB. „Moje vize (ziskové ČNB) je podřízena tomuto cíli,“ zmínil Michl.

Nečeká přitom, že by ke smazání ztrát z minulých desetiletí došlo za jeho mandátu, který končí v polovině roku 2028. Na to je díra v bilanci ČNB příliš velká. Ještě předtím, než začne národní banka posílat peníze státu, bude muset naplnit rezervní fondy nyní zejíci prázdnotou. To jsou další stovky miliard. Jen současnou ztrátu bude národní banka umořovat podle svých odhadů přibližně dvacet let.

Posílení rizikovější částí portfolia tak dává smysl i za cenu, že výkyvy hodnoty portfolia i hospodářských výsledků banky budou větší. Námitky, že roli centrální banky není investovat a objíždět valné hromady, možná znějí principiálně, ale v situaci, kdy ČNB reálně musí někam uložit více než sto miliard dolarů, ztracují váhu. Nechat takové peníze ležet (skoro) ladem na účtech jiných centrálních bank či v nízko úročených bondech racionální není.

Česká veřejnost by si však zasloužila podrobnější vysvětlení investiční strategie „své“ centrální banky. Radní ČNB se sice občas zmíní o existenci výboru, který řídí aktiva a pasiva centrální banky, informací o něm je však naprosté minimum.

■ Sport

Petr Honzejek
petr.honzejek@hn.cz

Proč je Česko na Euru outsiderem. A proč přesto může vystoupat až na vrchol

Český fotbalový tým dnes vstupuje do mistrovství Evropy utkáním s Portugalskem. Jaké má v tomto zápase a hlavně v celém turnaji šance? Když se na to podíváme z byznysového pohledu, zjistíme, že to není beznadějně. Jeden, byť superdůležitý parametr sice vyznívá katastrofálně, ale dva další ho mohou vyrovnat – a možná i přebít. Takže jak jsme na tom celkově?

Když se podíváme na hodnotu hráčského kádru podle webu Transfermarkt, uvidíme, že naše reprezentace je ze všech čtyřadvaceti týmů, které v Německu nastupují, sedmá „nejlevnější“. Celý náš kádr stojí 187 milionů eur, což je ve srovnání s nejdražšími Angličany skoro desetkrát méně.

Co nás může vyděsit možná ještě víc, je to, že významně dražší kádr mají i dva naši soupeři v základní skupině. Turci jsou dvakrát hodnotnější a Portugalci šestkrát.

Kdyby proti sobě nastupovaly jen peníze, musel by Čechy porazit i samotný Jude Bellingham, přičemž by k sobě nepotřeboval ani brankaře. A při vši účtě k této dvacetileté hvězdě Realu Madrid, a v tomto případě anglické reprezentace, si troufnu říci, že by to, ač oceněna na 180 milionů eur, nedokázala.

Z byznysu ale víme, že kromě čistě finančních ukazatelů jsou podstatné i další momenty. Tím prvním je precizní a dokonale dodržovaný plán. Tak jako z mizerných výchozích podmínek lze ve výjimečných případech vybudovat úspěšnou firmu, lze i z nic moc fotbalového týmu ve výjimečných případech udělat tým mistrovský. Druhou nadějí můžeme spatřovat v entuziasmu. Z historie opět víme, že nadšení pro věc mnohdy rozhodne o úspěchu, ať už v byznysu, nebo politice. Kdo například ještě před dvěma měsíci čekal, že Česko vyhraje hokejové mistrovství světa?

Realisticky vzato, když vezmeme v úvahu všechny výše uvedené faktory, tak pohár pro vítěze fotbalového mistrovství Evropy 14. července v Berlíně asi naši hráči nezvednou. Ale legrace, jakož i hrdosti si můžeme na fotbalovém Euru užít o hodně víc, než by se z pouhých finančních ukazatelů zdálo.

■ EU a USA

Martin Ehl
martin.ehl@hn.cz

Evropa by se měla začít připravovat na zvolení Donalda Trumpa prezidentem

Lídři Evropské unie se sice v pondělí sjeli do Bruselu, aby při večeri dojednali složení nejvyšších postů Evropské unie. Ve skutečnosti byla ale jejich schůzka první z mnoha, na nichž se bude s čím dál větší intenzitou řešit jedna jediná otázka: Co budeme dělat, až Donald Trump podruhé vyhraje prezidentské volby?

Vzhledem k vývoji průzkumů v Americe je vítězství „geniálního narcise“ v tuto chvíli pravděpodobnější variantou než obhajoba aktuálního nájemníka Bílého domu Joea Bidena. Kupříkladu nový model týdeníku Economist dává Trumpovi naději na vítězství dvě ku třem a Bidenovi jedna ku třem. Trump vede průzkumy v pěti ze šesti klíčových států, o jejichž volitelské hlasy se povede boj především.

Pro Evropany z toho plyne, že by se měli začít připravovat na amerického prezidenta, u něhož je základní vlastností nepředvídatelnost. Svého druhu štítem proti někomu takovému v čele klíčové spojenecké země by byla co největší evropská jednota a snaha o společný postup v otázkách, jako jsou cla na čínské elektromobily, větší investice do obrany či větší pomoc bojující Ukrajině nebo vybudování skutečně funkčního jednotného trhu včetně toho finančního nebo digitálního, jak to doporučuje zpráva italského expremiéra Enrica Letty z dubna letošního roku.

Ale něco takového je při pohledu na výsledky voleb do Evropského parlamentu a na volební kalendář, který některé evropské státy včetně Česka čeká v příštích měsících, jen stěží představitelné. Například francouzská politika může už za měsíc vypadat úplně jinak.

Evropané by se přesto měli pokoušet modelovat různé scénáře a přemýšlet, jak na ně reagovat. Na úrovni jednotlivých států by politici nyní měli něco takového chtít po svých poradcích, pokud mají jen špetku odpovědnosti a pokud nechtějí sami sebe od 5. listopadu, kdy budou Američané hlasovat, paralyzovat.

Think-tank Evropská rada pro mezinárodní vztahy (ECFR) nyní nabízí šest scénářů týkajících se různých aspektů mezinárodního vývoje po (případném) zvolení Trumpa. Experti je sestavili na základě svého studia a rozhovorů s představiteli různých proudů republikánského establishmentu, u nichž se navíc dá předpokládat, že je Trump vyše do funkcí, kde by něco takového mohli prosazovat. Je to napínavé, místy až hororové čtení. Je tedy třeba se zamyslet nad tím, jak by mohla vypadat evropská reakce na to, až Trump na jaře 2025 svolá mírový summit, kam pozve Vladimira Putina a Volodymyra Zelenského a Evropanům vzkáže, aby financovali obnovu válkou zničené země, jinak jim sebere jaderný deštník.

~
Je třeba se zamyslet nad tím, jak by mohla vypadat evropská reakce na to, až Trump na jaře 2025 svolá mírový summit.

Jiný scénář, týkající se možného válečného konfliktu v Jihočínském moři, které si téměř celé nárokuje Čína, začal už tento týden dostávat konkrétní obrysy, kdy příklad použitý ve scénáři ECFR jako iniciační bod krize – kolize čínské lodi vytlačující loď filipínskou – se doopravdy stal. A Filipíny jsou klíčovým americkým spojencem v regionu, kde jsou základny důležité pro případnou obranu Tchaj-wanu.

Další scénář mluví o energetice jako americké zbrani a nástroji nátlaku vůči spojencům v Evropě (přestaneme vám dodávat LNG), ochromení NATO, stažení amerických vojáků z Blízkého východu a vybudování globální aliance nacionalistů za pomoci evropských Trumpových obdivovatelů, jako je Viktor Orbán.

Jak autoři zdůrazňují, ne všechny scénáře se musí odehrát najednou a popsaným způsobem, ale je vysoce pravděpodobné, že v případě Trumpova vítězství se mnoho z jejich prvků dostane do americké politiky.

Hodně také bude záležet na tom, koho Trump do klíčových funkcí jmenuje. To je v tuto chvíli stejná neznámá, jako bude zítra třeba Trumpův názor na regulaci umělé inteligence nebo barvu jeho kravaty.

Politika už samozřejmě dávno není koncepční záležitostí. Ale třeba zkušenost s covidovou pandemií ukázala, že je dobré mít v kapse nějaké krizové scénáře, aby se reakce politiků nemusela ve stylu Andreje Babiše spoléhat na to, že někde někdo přijde s nějakou tabulkou a vysvětlí politikům, v jak velkém průšvihů jsme. Protože jedno je jisté: druhé zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem pro rozřádanou Evropu průšvihů bude.

■ Fotokomentář

Žádné ruské vlajky Ukrajina včera nastoupila ke svému prvnímu zápasu na fotbalovém mistrovství Evropy v Německu a podle očekávání se to neobešlo bez zvláštních opatření. Sledovaná byla už předzápasová výstava, na které bývalý slavný fotbalový útočník a dnes předseda Ukrajinského fotbalového svazu Andrij Ševčenko ukázal sedadla přivezená ze stadionu v Charkově, který zničily ruské rakety. Před utkáním s Rumunskem pak Evropská fotbalová unie UEFA zakázala ruské vlajky na mnichovském stadionu. Pořadatelé měli za úkol je okamžitě zabavit. Rusko má kvůli své válce zakázáno na turnaji hrát. Ruské vlajky se tu už ale objevily. Například při zahajovacím utkání šampionátu mezi domácím Německem a Skotskem nebo u příznivců Srbska při nedělním duelu s Anglií.

Foto: Reuters / Angelika Warmuthová

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

REDAKCE: 233 071 111
REDAKCE@HN.CZ
PŘEDPLATNÉ: 217 777 888
ADRESA:
PERNEROVA 673/47,
186 00 PRAHA 8

Vydává Economia, a.s.,
IČO 28191226

• **Šéfredaktor**
Hospodářských novin
Jaroslav Mašek
• **Zástupci šéfredaktora**
Milan Mikulka, Petr Honzejek,
Michaela Ryšavá
• **Manažer redakce**
Martin Denemark
• **Názory** Petr Honzejek
• **Analytik HN** Martin Ehl
• **Domáci** Michaela Ryšavá
• **Zahraničí** Tomáš Procházka
• **Ekonomika** Milan Mikulka
• **Víkend** Tomáš Procházka
• **Pročte** Gabriela Marešová

• **Vedoucí vizuálního oddělení** Matej Slávik
• **Zlom** Zdeněk Fried
• **Autor layoutu HN**
Jan Vyhnanek
• **E-MAILY:**
jmeno.prijmeni@hn.cz
• **PŘEDPLATNÉ**
tel.: 217 777 888,
predplatne@economia.cz
• **INZERCE:**
inzerce@economia.cz
• **PŘÍJEM INZERCE**
tel.: 233 073 169

Hospodářské noviny používají
zpravodajství agentur
ČTK a Thomson Reuters.

Tiskne: Czech Print Center –
tiskárna Praha a Ostrava

Četnost vydání:
pondělí až pátek,
místo vydání Praha

Autorská práva vykonává
vydavatel. Jakékoli užití
části nebo celku, zejména
rozmnožování a šíření
jakýmkoli způsobem
(mechanickým nebo
elektronickým) i v jiném
než českém jazyce
bez písemného svolení
vydavatele je zakázáno
Jednotlivé složky HN jsou
samostatně neprodejné.

© 2024 Economia, a.s.

Ročník LXVIII
Nevyžádané příspěvky
se nevracejí
MK ČR E 4689
Audit nákladů: ABC ČR.
Hospodářské noviny
ISSN 0862-9587 (Print)
Hospodářské noviny
ISSN 2787-950X (Online)
Internet www.hn.cz

Jan Kubita
jan.kubita@hn.cz

Střední třída v Česku umírá. A s ní i naše demokracie a kapitalismus

Střední třída je motorem růstu západní demokratické, kapitalistické společnosti, to je známá skutečnost, na které se shodnou sociologové, politologové i ekonomové. Přítomnost silné a prosperující střední třídy podporuje zdravou ekonomiku státu a celou společnost. Svými činy a aktivitami zlepšuje střední třída nejen své vlastní postavení, ale i postavení ostatních. Investice střední třídy do vzdělání, zdravotnictví a bydlení, její podpora kvalitních veřejných služeb, netolerance vůči korupci a důvěra v demokratické instituce jsou základem růstu.

Tak proč v Česku nechávají politici střední třídu umírat?

Nejdříve je dobré si říct, co to střední třída vlastně je. Protože v Česku je to docela něco jiného, než co občas vidíme v amerických filmech z 80. let. Česká střední třída nemá obvykle solidní dům na předměstí, dvě auta, dítě na soukromé škole a jednou ročně dovolenou na jiném kontinentu. I když se samozřejmě i takoví v Česku najdou. V tuzemsku se musíme spokojit s poněkud širší definicí – zjednodušeně řečeno, do střední třídy u nás patří ti, kdo jsou schopni si se svým příjmem dopřát obvyklý životní standard a ještě k tomu něco uspořit. Známa ekonomická poučka říká, že střední třídu tvoří všichni, jejichž mzda či plat se pohybuje v rozmezí 80 až 200 procent mediánu. Ten je v Česku necelých 37 tisíc korun hrubého. (A tady už je zcela jasné, že to u nás asi nebude vypadat jako v tom americkém filmu.)

Důležitá je ale vedle té ekonomické také společenská nebo kulturní složka definice střední třídy. Patří sem třeba usilování o vyšší vzdělání, zájem o veřejné věci, o politiku už od komunální úrovně, vyšší pracovní a společenské ambice, schopnost budovat komunity a podobně. Jinými slovy, ne všichni lidé s příjmem nad 80 procent mediánu splňují nároky na to být součástí střední třídy a naopak, mnohé lidi se mzdou pod 30 tisíc čistého měsíčně můžeme klidně do střední třídy počítat. A dokonce musíme – vzhledem k tomu, že Česko dosahuje jen asi poloviny průměrné mzdy všech zemí Evropské unie a naši koupěschopnosti patříme rozhodně k chudší části unie.

Proč v Česku střední třída trpí?

Střední třída je tedy v Česku chudá. Horší ale je, že chudne čím dál tím víc. České mzdy sice relativně rostou a leckterý zaměstnavatel si povzdechne, že až moc, náklady na život ale rostou ještě rychleji. Nejen kvůli poslední energetické a inflační krizi. V Česku se zkrátka stále více prosazují globální ceny, ale příjmy jsou zde jen lokální.

A že je to obří problém, jsme mohli dobře vidět například na konci května. Došlo k poměrně neobvyklé události – většina z 9500 zaměstnanců soudů vstoupila do stávky za vyšší platy. Ty jsou totiž u soudů v průměru o 6400 korun nižší než průměrná mzda v zemi.

Agentura ČTK citovala například osmdvacetiletou Martinu, která pracuje jako zapisovatelka a rejstříková vedoucí na pobočce Krajského soudu v Liberci. Žije sama s platem 24 500 korun měsíčně. A stěží vyjde. Po zaplacení hypotéky a dalších plateb jí zbývá asi 8000 korun, což jí stačí tak na jídlo. „Tudíž nemám žádné peníze navíc na základní potřeby, život, spoření či provoz auta, které ani nemohu vlastnit, nemluvě o nemožnosti jet na dovolenou či si jako žena jednou za čas koupit něco na sebe a pečovat o sebe.“

Střední třída je klíčová pro zdravou ekonomiku a demokratickou společnost. Podporuje investice do vzdělání, zdravotnictví a bydlení, udržuje kvalitní veřejné služby a podporuje demokratické instituce. V Česku ovšem nebezpečně rychle chřadne. **Foto: Midjourney AI**

Je to zcela typický příklad, a když se podíváte na ekonomickou kondici většiny ostatních soudních úředníků, zjistíte, že tuhle práci lze dělat jen jako koníček, který dotuje příjem druhého z partnerů nebo jiný pasivní příjem. Těžko se proto divit, že třeba pražské soudy bez přehánění kolabují. A když kolabují soudy, co to asi vypovídá o celém státu? Zvlášť když to na jiných úřadech není vůbec jiné.

Zcela jistě bychom mohli říct, že soudní a další úředníci by i v Česku měli patřit do střední třídy. A s nimi třeba učitelé, vědci, sociální pracovníci, zaměstnanci ministerstev... A jasně vidíme, pokud chceme, že všichni tihle příslušníci střední třídy v Česku velmi rychle přestávají mít na život, který onu střední třídu definuje. Zvlášť pokud žijí ve městech, sotva si mohou zajistit onen obvyklý standard, natož něco uspořit.

Na začátku roku 2024 se průměrná cena nájmu za byt v Praze za metr čtvereční pohybovala na úrovni 395 korun. Za byt o velikosti 70 m² tu nájemce zaplatil průměrně 27 650 korun. Mzdový medián tu máme, jak již bylo řečeno, 36 651 hrubého, čistého asi 30 000. Když tedy zaplatíte s takovým příjmem nájem za středně velký pražský byt, nemůžete pak už jíst, kupovat si oblečení, pořizovat si dítě či mu platit náklady na školky a školy, nesmíte mít koníčky, rozšiřovat si kvalifikaci prostřednictvím kurzů a tak dále. Musíte mít štěstí a mít vlastní bydlení nebo sdílet domácnost s někým majetným.

Proč je dobré pečovat o střední třídu

Z mnoha důvodů je ale problém chřadnoucí střední třídy v Česku přehlížený. Zejména proto, že je to problém komplikovaný a na ty politiky v Česku neumí hledat recepty, jak ukazují třeba u daní nebo důchodů. Ani společnost na ně pohřbíchu moc netlačí. Zprávy o stávce na soudech dal málokdo do nějakého kontextu

a zcela je zastínilo o poznání banálnější informace o kokainu nalezeném na sněmovních záchodcích. V době informačních zkratk a klipů je pro jakýkoliv komplexnější problém obtížné až nemožné získat si pozornost.

Navíc je v Česku podivnou módou nálepkovat jakékoliv upozorňování na ekonomické nerovnosti jako „levičáctví“. Jenže zrovna chudnoucí střední třída se může stát velkým rizikem pro celou společnost, i pro majetnější vrstvy. Pokud totiž budeme chtít zachovat liberální, demokratickou a kapitalistickou podobu státu, těžko to dokážeme bez silné střední třídy. Jsou to podle celé řady studií právě příslušníci střední třídy, kdo stojí za technologickými inovacemi, za modernizací státní správy, svoji voličskou silou udržují relativně rozumnou míru regulace mnoha činností. Pokud ztrácí na síle vůči neaktivní a frustrované části společnosti, roste význam populismu nebo extremismu a ty, jak bychom už dnes snad mohli vědět, nepomáhají svobodnému podnikání a neusilují o dobře hospodářící a efektivní státní správu.

Slabá střední třída se projeví tak, že budeme mít ještě pomalejší soudy, nebudou fungovat školky a školy, knihovny, vědecká pracoviště, divadla, organizace pro různé druhy pomoci, všechna místa, kam volná ruka trhu příliš nesahá. Města se začnou měnit v ghetta IT specialistů a manažerů s šestimístními měsíčními příjmy, kteří se budou o hustou síť luxusních restaurací a kaváren dělit se stále větším množstvím turistů brázdících ulice na sdílených koloběžkách a bydlících v některém z Airbnb bytů, jejichž počet rapidně vzroste, protože je uvolní bývalí příslušníci střední třídy hromadně se stěhující do nájmu v maloměstech. Kdo naučí dobře anglicky děti těch, kteří ve městech zůstanou? Kdo se postará o jejich právní věci na soudech? Kdo jim tu pomůže s nemocnými prarodiči?

Ano, je to černý scénář a karikatura a takhle dramatické to nebude. Nicméně trend je pat-

ný a už dnes můžeme vidět jeho neblahé účinky. Především ale není žádný důvod, aby Praha, Brno, Liberec nebyly úplně normálními místy k žití pro celé spektrum lidí, zvlášť pro lidi vzdělané a aktivní.

Základem všeho se zdá být bydlení. Ceny nájmu rostou v celé Evropě, ale v Česku je to dramatické. Proto je více než žádoucí přemýšlet o nějaké regulaci. Krátkodobé bydlení typu Airbnb by mělo být konečně považováno za hotelovou službu a mělo by tak být i daněno. Stát a města by měly konečně nastavit standardy pro nájemní bydlení a mnohem výrazněji kontrolovat, jak se místně nájem zvyšují nad povolený rámec. V Rakousku nabízejí pronájemci nájemní smlouvy nejčastěji na tři roky a více. Belgičané pronajímají bydlení na devět let, Němci dokonce na dobu neurčitou. V Česku je móda pronajmát na jeden rok a pak vždy nájem skokově zvyšovat. Tady je velký prostor pro kreativitu politiků, kteří jsou v tomto až bizarně neaktivní.

Mohou se podívat třeba do Švýcarska, kde zhruba polovinu nájemních nemovitostí vlastní soukromí investoři, dalších 40 procent developeri, investiční společnosti a fondy a zbytek pak obce, družstva a jednotlivé kantony. Měřeno českými moresy bychom tam tedy mohli čekat nějakou nevázanou tržní divočinu. Jenže Švýcaři jsou s nájemním bydlením vcelku spokojeni. V jejich zemi je totiž vztah nájemníka a pronájemce jasně nastavený. Úprava nájemného je jasně standardizovaná a řídí se pravidly Švýcarské národní banky. Myslí se na obě strany vztahu. Nájemníci se musí řídit obecně platným kodexem, nemusí je ale strašit, že z ničeho nic nebudou mít na nájem nebo o nájemní bydlení přijdou. A státu zase nehrozí, že by musel skokově vynakládat vyšší prostředky na sociální dávky v bydlení, jako je tomu nyní v Česku.

Klíčem k úspěchu je, aby se téma ekonomické kondice střední třídy dostalo do centra pozornosti. Rozhodně si ji zaslouží víc než zkoumáním poslaneckých záchodků.